

SLOVENSKI delovniki

KOPER — 7. MARCA 1958

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO VII. — ŠTEV. 9

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilog »Uradni vestnik okraja Koper« prejemajo naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Osnovno je dvigniti standard delovnemu človeku

Velika volilna zborovanja Marijan Breclja v Piranu, Izoli in Kopru

Državni sekretar za blagovni prostor Marijan Breclj, ki je kandidat spodnjega dela koprskega okraja za ljudskega postanca v Žvezno skupščino, se je odzval povabilu okrajnega odbora Socialistične zveze ter imel 27. p. m. ploden razgovor z razširjenim

Marijan Breclj

nim političnim aktivom našega okraja, nato pa v Kopru prisostvoval zasedanju OLO ter imel troje velikih volilnih zborovanj v Piranu, Izoli in Kopru.

Zelo pristrano so pozdravili tovariša Breclja tudi koprski volivci, ki so v

Predvolilna zborovanja

V prihodnjih dneh bodo poslanski kandidati koprskega okraja obiskovali zbere volivcev. Tako bo kandidat za zvezni zbor predvajalcev Tone Sturm prisostvoval 7. t. m. ob 13 zboru volivcev v podjetju Lesonit in istega dne ob 15. uri v podjetju Topol. 8. t. m. ob 13.30 bo obiskal Mechanotekniko v Izoli, 10. t. m. ob 14 podjetje Tomos v Kopru, 11. t. m. ob 16. uri bo prisostvoval zboru volivcev iz vseh koprskih podjetij, 12. t. m. ob 13. uri zboru volivcev podjetja Iris v Izoli, 13. t. m. ob 19.30 zboru volivcev piranskih podjetij in 14. t. m. zboru volivcev v Rudniku črnega premoga Sečovlje.

Kandidat za republiški zbor Daviran Ferligoj bo imel predvolilno zborovanje v Sečovljah 11. t. m. ob 19 in v Portorožu 13. t. m. ob 19.30. Poslanski kandidat Alfonz Grmek bo govoril 15. t. m. v Stjaku ob 19. uri, 16. t. m. ob 19 v Stanjelu, 8. t. m. ob 20. uri v Sežani in 9. t. m. ob 19. uri v Povirju. Albin Kuret se bo udeležil naslednjih predvolilnih zborovanj: 7. t. m. ob 19. uri v Slavini, 9. t. m. ob 15. uri v Narinu, 15. t. m. ob 19. v Ostrožnem brdu in 16. t. m. ob 15. uri v Suhorju. Poslanska kandidatka Marija Aljančič bo prisostvovala 8. t. m. ob 19. uri zborovanju v Hrvatinah, 9. t. m. ob 15. uri v Beretkah, 11. t. m. ob 19. uri v Skofijah in 13. t. m. ob 19. uri v Ankaranu.

Kandidati za republiški zbor predvajalcev bo bodo govorili na naslednjih predvolilnih zborovanjih: Viktor Grča 12. t. m. v podjetju Lama Dekani in Erma Smarje, Stane Browninsky 13. t. m. ob 15. uri v Sežani, Tonček Banovec 10. t. m. ob 15. uri v Tovarni mila Piran. Inž. Jože Brnovsek 7. t. m. ob 14. uri v podjetju Javor Bač, medtem ko se bo poslanski kandidat Ivan Knez sestal z volivci-kmetovalci 9. t. m. ob 14. uri v Bukovju, 14. t. m. ob 19. uri v Šmihelu in 19. t. m. ob 15. uri v Sežani. Poslanski kandidat Branko Babič bo prisostvoval predvolilnim zborovanjem v Crnem kalu, ki bo 6. t. m. ob 19. uri v Ospu 8. t. m. ob 19. uri, v Smarjah 9. t. m. ob 19. uri in v Gračiću 10. t. m. ob 19. uri.

Poslanski kandidat za Žvezno ljudske skupščino in predsednik okraja Albin Duje bo imel predvolilno zborovanje 10. t. m. ob 20. uri v Sežani, 11. t. m. ob 19. uri v Prestranku, 12. t. m. ob 19 v Senožečah, 13. t. m. ob 19. uri v Ilirske Bistrici, 14. t. m. v Pivki, 15. t. m. ob 17. uri v Zabičah in 20. uri v Novokračinah, 16. t. m. ob 14. uri v Dutovljah, 17. t. m. ob 18. uri v Knežaku, obiskal pa bo tudi Planino in Postojno, kamor bo prišel tudi poslanski kandidat za Postojnsko Ivan Regent.

Predsednik Albin Duje predaja odbornikom obeh zborov OLO predlog družbenega plana za leto 1958

predsednik Albin Duje predaja odbornikom obeh zborov OLO predlog družbenega plana za leto 1958

proračunu in ju z malenkostnimi spremembami tudi potrdil. Sejo je vodil predsednik OLO Albin Duje. Razprave so bile zelo živite.

petek zvečer do kraja napolnil veliko dvorano gledališča, kjer je imel naš kandidat za zvezno skupščino naslednji govor:

»Tovariši in tovarišice! Dovolite mi najprej, da se na tem velikem zborovanju zahvalim vsem volivcem za izkazano zaupanje, ker ste me uvrstili med kandidate za letošnje volitve v zvezno ljudsko skupščino. V posebno čast in zadovoljstvu mi bo, če bom mogel k uspehom, ki jih delovne ljudstvo tega okraja tako izrazito dosegla v razvoju svojih občin in okraja, tudi sam v bodoče nekoliko pripometi.«

Nato je tovariš Breclj omenil veliko zanimanje naših delovnih ljudi za bližnje volitve. To zanimanje in aktivno udeležbo stotisočev delovnih ljudi v predvolilni dejavnosti je ocenil kot rezultat demokratizacije vsega javnega življenja, ki je postala dejanska vsebina vsega našega dela. Nadaljeval pa je:

»Če smo n. pr. samo v dobi preteklih štirih let v Jugoslaviji dosegli, da se je dvignila industrijska proizvodnja za 78%, tedaj mislim, da lahko smatramo takšen rezultat za stvarno osnovo našim bodočim načrtom. Našega petletnega plana, ki brez dvoma pomeni enega najvažnejših aktov v delu dosedanje zvezne ljudske skupščine, ne predstavljamo kot nekakšen program, ki bi se nanašal na naše želje, ampak je to program, ki smo ga upravičena naslonili na konkrete uspehe, dosegene v izgradnji našega političnega in splošnega družbenega sistema in predvsem v izgradnji našega gospodarskega sistema, zgrajenega na izkorisčanju proizvodnih sil naše domovine.«

Ob poudketu, da je dolžnost vsakega državljanina v času, ko se odloča za nov predstavniški organ, bodisi v svoji občini, okraju, republik ali federaciji, da tekrat v celoti pogleda na uspehe skupnih prizadevanj, na uspehe države kot celote, in da ob tej priložnosti kritično izrazi svoje mnenje o vseh naših problemih, o naši politiki ter da ravnodušno iznese vse napake, za katere meni, da nam zavirajo hitrejši razvoj, je naš zvezni kandidat nadaljeval:

»Če smo danes torej pred volitvami v zvezno in republiško zvezno skupščino, je brez dvoma dolžnost naših volivcev, da predvsem s stališča na-

ših splošnih koristi in naših splošnih potreb presojo svoje delo, delo svoje gospodarske organizacije, prosvetne, zdravstvene ustanove, delo svoje občine in okraja.«

VLOGA KOMUNE V NADALJNJI IZGRADNJI NASEGA DRUŽBENEGA SISTEMA

Ob današnjem sestanku bi se zelel, tovaris in tovariši, dotakniti predvsem enega doloilčenega problema, ki pa je zaradi svoje važnosti brez dvoma danes in za naš bodoči razvoj osrednje vprašanje. Gre za osnovne naloge in za pomen, ki jih ima občina v naši celotni politiki, pomen, ki ga ima občina v nadaljnji izgradnji našega družbenega sistema, gre predvsem za pomen in vlogo, ki jo ima občina v našem gospodarskem življenju. Vi veste, da smo vsi s petletnim planom in z enoletnim planom tako v zvezi in republikah postavili pravzaprav tri osnovne naloge. Te osnovne

naloge so v tem, da mi z nadaljnjiim koriščenjem naših obstoječih projekta in sile čim bolj dvignemo našo industrijo in poljedelsko proizvodnjo, da te proizvodne sile razvijemo in odkrijemo nove možnosti razvoja proizvodnje v naši državi, da sorazmerno vlagamo naša sredstva, ki jih imamo za celotni razvoj v gospodarstvu za to, da bi mogli reševati take naloge, ki nam jih postavljajo gospodarska vprašanja v naši notranji politiki, kakor gospodarske naloge, ki se nam postavljajo v našem mednarodnem sodelovanju.«

To je osnovna in široka naloga, ki ima za rezultat, da kar najhitreje večamo naš narodni dohodek in da kar najhitreje dosežemo tisto stopnjo razvoja v Jugoslaviji, ko bomo lahko govorili o sodobni industriji in sodobni poljedelski proizvodnji, skratka, ko bomo lahko stopili v krog tipa (Nadaljevanje na 3. strani)

V malo dvorani koprskega gledališča med ekspozicijo predsednika Duje o letošnjem planu in proračunu minuli petek

S SEJE OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER

Rezultat aktivnosti delovnih ljudi

Sprejeta sta okrajni družbeni plan in proračun

Minuli petek in v soboto je Okrajni ljudski odbor Koper na svoji seji med drugim sklepal o letosnjem družbenem planu in

vahne o načelnih vprašanjih in o nekaterih poglavjih. Seji sta prisostvovala med drugimi tudi kandidat koprskega okraja za Zvezni zbor Marijan Breclj in kandidat za republiški Zbor predvajalcev Janko Rudolf.

Glavna naloga okrajnega družbenega plana je vsklajevanje gospodarske in finančne politike, kar je tudi izredno važno prav v tem času, ko zavzemajo okraji in občine vse važnejše mesto v urešnjevanju državne politike in prizadevanj za zboljšanje življenjskih pogojev delovnega človeka. V razpravo o predlogu družbenega plana in proračuna je posegel tudi naš zvezni kandidat Marijan Breclj, ki je med drugim ocenil dejstvo, da je koprski okraj lani dosegel kar 44% počevanje industrijske proizvodnje, kot izreden uspeh, ki je rezultat aktivnosti delovnih ljudi, zato je tudi letos predvideno še nadaljnje povečanje. Pri tem je poudaril izredno važnost dela občinskih ljudskih odborov in pomen občinskega zebra proizvajalcev kot najvišjega gospodarskega činitelja občine, v katerem bodo proizvajalci odločali o vseh tistih zapletih problemih, ki so važni

za utrditev gospodarske moči ne samo občine, ampak kar vse države.

Značilnost letosnjega okrajnega družbenega plana je tudi v tem, da bo skupna vrednost proizvodnje blagovnega prometa dosegla približno 64 milijard ali 9% več kot lani. Predvideno je namreč, da bo skupni družbeni proizvod gospodarstva v okraju znašal 17 milijard 900 milijonov dinarjev ali kar 12% več kot lani. Od tega odpadejo štiri petine (Nadaljevanje na 2. strani)

TUDI »MLADUNSKA CESTA« V BRKINIH

Okrajni štab MDB Koper je na svoji zadnji seji sklenil predlagati republiškemu štabu, da bi tudi letos nadaljevali z gradnjo mladinske ceste v Brkinih. Za to akcijo se je doslej prijavila celotna brigada Ekonomske srednje šole v Kopru, ki šteje 127 brigadirjev. Del na mladinski cesti se bo brigada udeležila takoj po zaključku pouka, 1. julija pa bo 30 brigadirjev odšlo na zvezno akcijo. Za obe akciji se je doslej prijavilo okrog 50 dijakov gimnazije v Kopru.

MARIJA ALJANČIČ-POLDA: OB DNEVU ŽENA

Z ljudsko revolucijo je bilo pri nas rešeno vprašanje ženske enakopravnosti, ki so jo žene mnogo dokazale že za časa nadroodnosvobodilne borbe.

Vendar gre danes za mnogo več kot le za formalno priznanje političnih pravic. Resnične enakopravnosti pa ni brez gospodarske samostojnosti in gospodarska odvisnost je tista, ki podreja vsakega človeka.

Danes so pri nas ženam vrata v proizvodnjo široko odprtia in s tem imajo stvarne pogoje za svojo neodvisnost. Enakopravne so v aktivnem sodelovanju v družbeni proizvodnji in pri razdeljevanju družbenih sredstev. Žene se tega dobro zavedajo in poslužujejo, kar nam dokazuje dejstvo, da je v našem okraju od vseh zaposlenih 32% žena. To velja tudi za kmečke žene, saj je na naši vasi med aktivnimi, za delo sposobnimi proizvajalci več kot polovica žena. Kmečke žene so v prvi vrsti proizvajalke, potem še gospodinje.

Vse to seveda vnaša v položaj družine velike spremembe, ker zaostruje konflikt med zaostalim gospodinjstvom in zaposlitvijo v proizvodnji. Pri tem je najbolj prizadeta žena-delavka. Pred našo družbo in ženami je vrsta vprašanj, ki jih je treba reševati hitreje kot doslej, da bi se tudi družina, kjer sta zaposlena oba starša, normalno razvijala. Gre pa tudi za to, da bomo z rešitvijo teh vprašanj ženi omogočili večjo storilnost pri delu, možnost kvalifikacije, možnost do kulturnega življenja in večjega sodelovanja pri družbenem udejstvovanju.

Zveza ženskih društev je že v preteklem letu in letos reševala vrsto teh vprašanj. Tudi uspehi so tu. Danes imamo n. pr. v večini šol mlečne šolske kuhinje, kjer dobivajo otroci tople malice, v večjih središčih so pionirski domovi, kjer so lahko otroci, dokler se ne vrnejo starši z dela itd. Vse prepočasni pa ustanavljamo razne šivalnice za popravljanje in predelovanje oblačil za otroke. Tudi v pogledu družbenе prehrane bi se dalo narediti še marsik. Uresničitev stanovanjskih skupnosti je ena važnih oblik, ki bi jo morali čimprej spraviti v življenje. Praksa namreč kaže, da je komunalna služba pogosto predaleč in zaposlena z reševanjem večjih in najnajvečjih nalog in da ne more sodelovati pri reševanju drobnih, vsakdanjih družinskih problemov. Zaradi tega ustanavljamo stanovanjske skupnosti, ki bodo postopoma prevzemale tiste naloge, ki jih ne more izvršiti posamezna družina, niti hišni svet ali občina. Ob reševanju teh vprašanj, ki se zdijo na videz drobna in majhna, kljub temu pa zahteva mnogo vztrajnega dela. Napačno pa je, da se zapiramamo s temi vprašanjami v svoja društva. O njih moramo govoriti na množičnih sestankih SZDL in predvsem na zborih volivcev. Občinski družbeni plani bodo prav gotovo posvetili več skrbiv vprašanju družbenega standarda, kajti to nam zagotavlja že okrajni družbeni plan, ki predvideva med drugim tudi vorečanje uslužnosti, ne obrti, razširitev in izboljšanje

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z udeležbo na predvolilnih zborovanjih bodo vsi zavedni člani Socialistične zveze manifestirali nezumljivo enotnost in neodvisnost jugoslovanskih narodov!

Sprečaj POSVETU

Spor med cerkvijo in državo v Italiji

Odkar sta zakonca Bellandi vložila tožbo proti škofu iz Prata Fiordelliju, so italijanski časopisi dobili novo mastno kost za obiranje, morda nič manjšo kakor je bila zadeva Montesi. Seveda gre tukaj za povsem drugo stvar. Skof iz Prata je javno s prižnico napadel zakonca Bellandi, ker sta se civilno poročila. Zakonca sta se pritožila in sodiše je ob sodilo škofa na 40.000 lir globe.

Zadeva bi bila pravzaprav malenkostna, če ne bi šlo tukaj za princip, da kod seže oblast Cerkve in kakšni naj bodo odnosi med Cerkevijo in državo v Italiji. Razumljivo je, da so cerkveni krogi zagnali zaradi odsodbe vik in krik in priporočili vernikom molitve za »krivčeno obsojenega«, toda vladni funkcionarji (ceprav demokristjanski) so bili z izjavami zelo previdni. Zdaj se namreč bližajo volitve in vladu dobro ve, da javno mnenje že zdaleč ni naklonjeno gonji cerkvenih krovov proti florentinskemu sodnikom. Časi, ko se je lahko Cerkev vmesvala v vsako stvar in se poslavljala celo izven zakona, pa bodo — kot kaže prav primer iz Prata — tudi v Italiji počasi minili.

Priključitev Jemena Združeni arabski državi

Kakor je bilo pričakovati, se je tudi Jemen priključil Združenim arabskim državam. Ob priključitvi so bile navdušene manifestacije prebivalstva v glavnih mestih Jemena, Egipta in Sirije. Vse kaže, da se bo tudi Libanon kmalu priključil Združenim arabskim državam. Vsaj tako moremo sklepati iz izjave voditelja libanskne parlamentarne delegacije, ki je prišla čestitati Naserju ob izvolitvi za predsednika Združene arabske

Vnekajvrstah

PARIZ — Glavni stan uporniških sil v Alžiriji je pozval francosko vlado, naj ravna z ujetimi borce Alžirske osvobodilne vojske, kadar določajo mednarodne konvencije o ujetnikih. Glavni stan omembja, da so Francozi pretekli mesec v zaporih usmrtili 15 alžirskih borcev, francoska vojaška sodišča pa so odsodila na smrt nadaljnih 9.

NEW DELHI — Med ZDA in Indijo je bil sklenjen sporazum o posojilu v znesku 225 milijonov dolarjev, ki ga bo dobila Indija za dobo 15 let. Ameriška Izvoznotuvorna banka bo posodila 150 milijonov dolarjev. Indija bo posojilo porabila za razvoj namakanega sistema, prometa, ruderstva, kemične industrije itd.

NEW DELHI — V Indiji bodo zgradili enega največjih prekopov na svetu. Ta prekop bo spremeni veliko puščavo Radjastan v poldno zemljo. Prekop bo dolg več kot 600 km, dograjen bo leta 1962, veljal pa bo 210 milijonov dolarjev.

NEW YORK — Pretekli teden je bilo v ZDA 158 tisoč delavec brez zasluga in je tako naraslo število brezposelnih že na tri milijone 130 tisoč.

RIM — Mednarodna banka je odobrila Italiji posojilo v znesku 75 milijonov dolarjev za razvoj gospodarstva v južnih predelih države. S tem posojilom namernava italijanska vlada pospešiti razvoj industrije in elektrifikacije.

PARIZ — Francoska vlada je načeloma privolila, da bo Francija v letu dni umaknila 14 tisoč vojakov iz vseh oporišč v Tuniziji razen iz pristanišča Bizerte.

WASHINGTON — Ameriško letalstvo je izstrelilo raketi izstrelki tipa »Thor«. Ta izstrelki srednjega doseganja je namenjen raketnim oporiščem, ki jih bodo postavili v Veliki Britaniji.

AMAN — Ameriško veleposlaništvo v Amanu je sporočilo, da so ZDA doslej dale Jordaniji pomoc v znesku 51 milijonov 750 tisoč dolarjev.

WASHINGTON — Mednarodna banka za obnovo in razvoj je v svojem sporočilu OZN objavila, da je v zadnjih sedmih mesecih preteklega leta nakazala trinajstim državam 22 posojil v skupni vrednosti 404 milijone 600 tisoč dolarjev.

PARIZ — Francoska vlada je enajstim zasebnim družbam odobrila pravico iskanja naftne na področju približno 30.000 kvadratnih kilometrov v Sahari. Vlada je pravljena dodeliti krediti iz proračuna v višini 250 milijard francov. Izkorisčanje do sedaj znanih ležišč naftne bi lahko zadoščalo za vse francoske potrebe za obdobje sto let.

države. Medtem se je začelo tudi v Iraku močno gibanje, da bi se ta dejela priključila Siriji, Egipetu in Jemenu. V spopadu z demonstranti je bilo v zadnjih dneh okrog 50 ranjenih.

Brilej o delu v OZN

Vodja jugoslovanske delegacije v OZN dr. Brilej, ki se je te dni vrnil v domovino, je pred odhodom iz New Yorka izjavil sodelavcu Tanjuga, da se je Jugoslavija predvsem prizadevala pritegniti OZN k pomoči nerazvitim deželam, nadalje na področju razorozitve, v obravnavanju kolonialnih problemov in pri uveljavljanju miroljubivih koeksistenc med državami. Gleda izkušenj pri delu v OZN je dr. Brilej dejal, da včasih deluje OZN z organiziranimi akcijami, kakor se je pokazalo pri ustavnovitvi atomske agencije ali med sueško krizo. Njen vpliv pa pride do izraza tudi prek načel, na katerih sloni. Ob koncu je govoril tudi o vprašanju razorozitve in poudaril, da k ureditvi tega vprašanja bistveno pripomore sleherni konstruktivni korak posameznih vlad bodo z diplomatsko akcijo ali z organiziranjem mednarodnih sestankov.

Cez sedem let vse prav pride

Novice s Tržaškega

ZBOROVANJE KMETOV

V nedeljo je bilo v Trstu zborovanje kmetov tržaškega področja, ki sta ga organizirala Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov. Razpravljali so o številnih vprašanjih kmetijstva na Tržaškem in odobrili dve važni resoluciji. V prvi resoluciji so navedene sedanje razmere in potrebeni ukrepi, da bi se kmetijsko gospodarstvo dvignilo in napredovalo; v drugi resoluciji pa kmetje na Tržaškem zahtevajo razširitev italijanskega zakona o socialnem zavarovanju.

Kmetje na Tržaškem, ki so skoraj stodostotno sami Slovenci, se močno pritožujejo tudi, ker nimajo svojih predstavnikov v raznih komisijah in ustanovah, ki imajo opravka s kmetijstvom. Tako na primer nimajo še svojega predstavnika v Zbornici za trgovino, industrijo in kmetijstvo. Obe omemjeni kmetijski organizaciji, ki predstavljata veliko večino kmetov na Tržaškem, zahtevata, da oblasti upoštevajo to upravičeno zahtevo kmetov pri imenovanju novih članov odbora Trgovinske zbornice.

RAZPUST TRGOVINSKE ZBORNICE

Pretekli teden je vladni generalni komisar nenačoma razpustil odbor Trgovinske zbornice in odstranil njegova predstavnika prof. Luzzatta Fegiza. Ta ukrep je razburil vso javnost, zlasti pa trgovske in gospodarske kroge, ki so energično protestirali skupno s predstavniki vseh političnih skupin, sindikatov in raznih ustanov, razen demokristjanov. Kakor smo že poročali, je pred nekaj dnevi prof. Luzzatto Fegiz podal obširno poročilo o razmerah in potrebah tržaškega gospodarstva in ostro kritiziral nekatere predstavnike vlad, češ da nimajo razumevanja za potrebe Trsta. Predstavnike vladne stranke so ti očitki hudo razburili in so začeli proti predsedniku zbornice ostro kampanjo, ki je dovedla do omjenjenega ukrepa vladnega generalnega komisarja. Medtem pa je v Rimu ministriški svet na hitro odobril zakonski osnutek za izvedbo javnih del na Tržaškem, v Furlaniji in na Goriškem, za katere naj bi porabili v prihodnjih 7 letih 45 milijard lir. Gre za dela, ki so bila obljubljena in v načrtu že pred leti, a jih niso uresničili. Zadeva pa je ta, da morata ta osnutek še odobriti posloška zbornica in senat. Toda vse kaže, da niti sedanja zbornica, niti senat ne bosta utegnila razpravljati in odobriti omenjenega zakona, ker bosta v kratkem razpuščena. Jasno je torej, da gre za zdaj za obljube

državne. Medtem se je začelo tudi v Iraku močno gibanje, da bi se ta dejela priključila Siriji, Egipetu in Jemenu. V spopadu z demonstranti je bilo v zadnjih dneh okrog 50 ranjenih.

SLOVENSKI JADRAN

S SEJE OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER

Družbeni plan in proračun

(Nadaljevanje s 1. strani)
na družbeni sektor, ostalo pa izvrši privatni sektor gospodarstva. S tem se bo seveda povečal tudi narodni dohodek na prebivalca na 154 tisoč dinarjev. S takim narodnim dohodkom pa še že

Predsednik danske vlade bo obiskal Jugoslavijo

Na povabilo naše vlade bo predsednik danske vlade Hans Christian Hansen. V naši domovini se bo mudil pet dni ter bo med drugim obiskal tudi Slovenijo in Hrvatsko. Z našimi voditelji se bo razgovarjal o vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Končno le sporazum o sestanku?

Pobuda Sovjetske zveze, da bi prišlo do sestanka vodilnih državnikov Zahoda in Vzhoda, se bliža uresničitvi. Zdaj ko je Sovjetska zveza pristala celo na predhodno konferenco zunanjih ministrov, res ni več bistvenih zunanjih vzrokov, ki bi preprečili konferenco na najvišji ravni. Politični opazovalci menijo, da se bodo zunanjii ministri sestali v aprilu letos, kmalu nato pa bi prišlo tudi do sestanka vodilnih državnikov.

Mnogo je stvari, o katerih se bo treba pogovoriti med Vzhodom in Zahodom. Predvsem je tu vprašanje Nemčije, evropske varnosti in razorozitve. Nobeden ne pričakuje, da bodo ta zapletena vprašanja, ki so že dolga leta predmet sporov med obema taboroma, zdaj že dokončno rešili. Lahko pa dosežejo neke začetne sporazume, ki bi odprli vrata dokončnim rešitvam. V tem primeru bi lahko rekli, da se je konferenca na najvišji ravni končala z velikim uspehom. Vsekakor pa bo morala biti prva stvar, o kateri bodo govorili, sporazum o prenehanju jedrskih poskusov, ki dan za dnem ogrožajo zdravje ljudi.

OKROG 28 MILIJONOV DINARJEV BODO ZNASEL LETOŠNJE INVESTICIJE ZA PROMET. Podjetja trgovske mornarice bodo dobila posojila za morske ladje v vrednosti 8 milijard 110 milijonov dinarjev, za rečne ladje pa je namenjena milijarda 650 milijonov dinarjev. Investicije cestnega prometa bodo dosegle višino milijarde dinarjev, železniška podjetja pa bodo dobila 4 milijarde 240 milijonov dinarjev za nakup novih vozil.

GNOJILA V ZRNIIH SO ZAČELI IZDELOVATI v novem oddelku gnojil v tovarni ZORKA v Suboticu. Tako bomo začeli tudi v naši deželi s proizvodnjo gnojil v zrnih, ki imajo znatne prednosti pred gnojili v prahu.

OSEM VEČJIH VODNIH ELEKTRARN BOMO ZAČELI GRADITI v bližnji prihodnosti na rekah Drina, Rama, Trebišnjica, Riječica pri Reki in še na nekaterih večjih jugoslovanskih rekah. V gradnji je naša največja vodna elektrarna pri Splitu. Ta elektrarna bo dajala na leto poldružo milijardo kilovatnih ur električne energije več, kar je bila pred vojno skupna zmogljivost vseh jugoslovanskih elektrarn.

NAJVEČJE LEZIŠČE MAGNETITNE RUDE V NASI DRZAVI SO ODKRILI V STIPU. Magnetit je redka ruda, ki pa je že ležazar namujoč potrebna, saj je pri nas porabimo okrog 130 ton letno. Predvidevajo, da bo lahko novi rudnik dajal letno do 300 tisoč ton magnetitne rude, tako da bomo lahko to rudo odslej celo izvažali in ne bomo več odvisni od uvoza.

NOVA PREMIERA

V soboto, 8. t. m., bo v dvorani na Stadionu 1. maj SNG imelo spet svojo premiero. Na spored je igra v treh dejanjih »Naše mesto«, ki jo je spisal Thornton Wilder, prevedel pa Janko Modler. Uproritev v tržaškem SNG je priredil in režiral Jože Babič.

USPEL KONCERT

V soboto je bil v Auditoriju lep koncertni večer Glasbene Matice. Razen treh mladih in obetajočih glasbenikov, gojencev GM (Andra Vuga, Tatjana Uršič in Zarko Hrvatič) je nastopil orkester, zbor ter solisti Elvira Piščaneč, Renato Koderman in Miro Cuk. Dirigiral je Oskar Kjuder. Novo predstevanje je bil 11-letni Zarco Hrvatič.

SLOVENSKI ŠOLNIKI V TRSTU

Nameščenci slovenskih šol na Tržaškem, ki so kot profesorji in učitelji včlanjeni v Sindicat slovenske šole, so pretekli teden na svojem sestanku razpravljali o perečih vprašanjih slovenskega šolstva in težavah učnega osebja. Po izverpnem poročilu glavnega tajnika Gerdola in po živahnih razpravah so sprejeli resolucijo, ki uvodoma ugotavlja, da slovenska šola še po treh in pol letih italijanske uprave na tržaškem področju ni ustanovljena, da se sedaj ni popravljeno ponizanje, ki so ga leta 1955 utrpteli nekateri slovenski šolniki in da mnogi izmed profesorjev in učiteljev, ki so že dopolnili 12 službenih let na slovenskih šolah, še nimajo urejenih službenih odnosov.

močno približujemo republiškemu povprečju in gotovo da bomo v prihodnjih letih tudi dosegli in se uvrstili med razvitejše okrajev v Sloveniji. Do letos je bila kmetijska proizvodnja po udeležbi v celotnem družbenem proizvodu na prvem mestu, toda nove zmogljivosti v industriji so jo potisnile na drugo, saj bo industrija udeležena v tem kar z 29,2%, medtem ko bo kmetijska proizvodnja s celotno dejavnostjo z drugim udeležena s 25,9%, čeprav se bo udeležba v družbenem sektorju v kmetijstvu povečala za 3%.

Posemne odborniki so se močno zanimali tudi za razdelitev proračunskega sredstev po posameznih občinah. Okraj in njegov finančno samostojni zavodi in skladbi bodo letos imeli na razpolago za proračunsko potrošnjo nad milijardo 627 milijonov dinarjev. Od tega bo šlo za okrajni proračun skoraj polovico sredstev in od tega spet za negospodarske investicije 97 milijonov

TEDEN DNI

na Jugoslaviji

150 LET ISTRSKIH RUDNIKOV so v soboto slovensko proslavili v Raši. Slavnostni seji delavskega sveta so prisotvovali razen ručarjev tudi številni predstavniki javnega in političnega življenja ter z odobravljanim sprejeli sklep o koriščanju znatnih sredstev za izboljšanje življenske ravni ručarjev. Med drugim bodo porabili 18 milijonov dinarjev za zgraditev vodovoda v bližnjih rudarskih naseljih. Istrskim rudarjem je pri praznični cestitali tudi predsednik republike Tito, ki je v svoji brzovojki poučil njihov izredno bogat prispevek gospodarski izgradnji naše dežele.

OKROG 28 MILIJONOV DINARJEV BODO ZNASEL LETOŠNJE INVESTICIJE ZA PROMET. Podjetja trgovske mornarice bodo dobila posojila za morske ladje v vrednosti 8 milijard 110 milijonov dinarjev, za rečne ladje pa je namenjena milijarda 650 milijonov dinarjev. Investicije cestnega prometa bodo dosegle višino milijarde dinarjev, železniška podjetja pa bodo dobila 4 milijarde 240 milijonov dinarjev za nakup novih vozil.

GNOJILA V ZRNIIH SO ZAČELI IZDELOVATI v novem oddelku gnojil v tovarni ZORKA v Suboticu. Tako bomo začeli tudi v naši deželi s proizvodnjo gnojil v zrnih, ki imajo znatne prednosti pred gnojili v prahu.

OSEM VEČJIH VODNIH ELEKTRARN BOMO ZAČELI GRADITI v bližnji prihodnosti na rekah Drina, Rama, Trebišnjica, Riječica pri Reki in še na nekaterih večjih jugoslovanskih rekah. V gradnji je naša največja vodna elektrarna pri Splitu. Ta elektrarna bo dajala na leto poldružo milijardo kilovatnih ur električne energije več, kar je bila pred vojno skupna zmogljivost vseh jugoslovanskih elektrarn.

Tovariš Kajtimir med svojimi volivci v Podgradu

V nedeljo, 3. t. m., popoldne je prišel med svoje volivce v Podgradu kandidat za republiško skupščino Albert Jakopić-Kajtimir, ki je pred 150 poslušalci govoril o današnji vlogi naše države v zunanjem svetu ter o političnih in gospodarskih uspehih, ki smo jih dosegli po osvoboditvi. Ko je ugotovil nagel gospodarski

VARSTVO VOLILNE PRAVICE:

Z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta se kaznuje za sedno kaznivo dejanje:

- kdor s podkupovanjem vpliva na volivec, da bi pri volitvah ali odpoklicu republiških poslanec glasoval ali ne glasoval za določenega kandidata oziroma glasoval za odpoklic ali proti odpoklicu poslanca, ali da bi sploh ne glasoval, ali da bi podpisal predlog kandidature ali predlog za odpoklic, ali da bi odrekel svoj podpis na takem predlogu;
- volivec, ki več kot enkrat glasuje ali poizkuša glasovati pri volitvah za isti dom Ljudske skupščine ali pri glasovanju o odpoklicu;
- kdor pri volitvah ali pri glasovanju o odpoklicu glasuje ali poizkuša glasovati namesto drugega pod njegovim imenom;
- kdor uniči, prikrije, poškoduje ali odnese kakšne listine o volitvah ali o glasovanju o odpoklicu ali kakršnikoli predmet, ki je namenjen za volitev oziroma za glasovanje po odpoklicu;
- uradna oseba, ki pokliče volivca na odgovor zaradi glasovanja ali zahteva od njega, naj pove, za koga je glasoval ali zakaj ni glasoval oziroma ali je glasoval za odpoklic ali proti odpoklicu.
- Z denarno kaznijo do 20.000 din ali z zaporom do dveh mesecov se kaznuje za sedno kaznivo dejanje:
- kdor se pri glasovanju nespolobno obnaša;
- kdor po tem, ko je glasoval ali ko se dozene, da ni vpisan v volilni imenik, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča;
- kdor ovira delo volilnega odbora ali volilne komisije;
- član volilnega odbora ali volilne komisije in vsaka druga oseba, ki na kakršenkoli način prekrši tajnost glasovanja.

DOLENJSKI LIST

štorec Socialistične avuse delavcev ljudstva okraja Novo mesto

157 PRIJAV ZA 120-ČLANSKO BRIGADO

Na sestanku predsednikov in sekretarjev vseh občinskih mladinskih komitejev so v nedeljo v Novem mestu ugotovili, da se za 37 brigadirjev presegli predvideno število. Skupaj se je do tega dne prijavilo za prvo brigado 157 kmečkih mladincov in delavcev. Najbolj se je pri mobilizaciji odreza novomeška občina, ki je predvideno število 50 presegla za 100 odstotkov.

POMURSKI VESTNIK

VELIKA DRUŽINA MLADIH PRASIČEV

Ljudje v bližnji okolici že dolgo ne pomnijo, da bi svinja oprasila 19 puškov. Ta nenavadni dogodek je dozivel Alojzija Rajtana iz Kroga. Gospodinja je vesela mladega zarodka. Tudi starejši vaščani ne pomnijo podobnega dogodka.

PRIMORSKE RAVE

HUDA NESREČA V VRTOJBI

V petek, 21. februarja, nekaj minut pred 7. uro je Vrtojbo in okolico presenetil močan sunek, ki ga je povzročila eksplozija na Počivaju nad Vrtojbo in Biljami. Eksplozija je porušila hišo do tal, ubila 37-letnega Vinka Kacinu, njegovo 8-letno hčerko in 6-letnega sinčka Vinka. 31-letna Žena Stefanija pa je dobila poškodbe po obrazu.

V petek je pokojni Vinko Kacin nameraval odpeljati staro železo na Odpad. Ker pa je imel še nekaj nerazstreljenih granat iz prve in druge svetovne vojne, jih je hotel razstreli. Pri tem je ena eksplodirala, vžgala strelivo, ki je bilo shranjeno že od razdrtilih granat, in povzročila močno eksplozijo, ki je pognila v zrak celo hišo ter jo do tal porušila. Njega je vrglo 26 metrov daleč, v akcijev gozd, ki ga je eksplozija oklestila nad 50 metrov daleč od hiše. Hčerko in sina, ki sta ob eksploziji še spala, je vrglo 25 in 16 metrov daleč. Uobilo je tudi vso domačo živino in perutino. Žena si je rešila življenje čisto slučajno, ker je bila izven hiše.

Ta dogodek, ki je pretresel bližnjo in daljnjo okolico, je ponovni opomin vsem, ki zbirajo staro železo, naj — ko naletijo na nerazstreljene granate — takoj obvestijo pristojne organe, da jih razstreljijo in jim omogočijo varno spravljanje.

Tone Šturm

Rojen je bil 17. septembra 1908 na Livku pri Kobaridu. Je star borec za pravice delavškega razreda. Leta 1930 je pred fašističnim preganjanjem počel v Jugoslavijo. Prvo zaposlitev je dobil v tovarni Remec na Duplici pri Kamniku, nato pa je stalno delal ali se kot nezaposlen gibal v kamniškem okolišu. Leta 1936 se je zapošlil v tovarni »Titan«, kjer je zelo aktivno delal v sindikalni organizaciji in na kulturnoprosvetnem polju. Leta 1939 je bil sprejet v KPS in je bil sekretar partijske celice v tovarni »Titan«, pozneje pa tudi sekretar Okrajnega komiteja v Kamniku. Maj 1941 je bil imenovan za sekretarja Okrajnega revolucionarnega komiteja, s čimer se je aktivno odločil v formirjanju prvih borbenih odredov za boj proti okupatorju.

Julija 1941 je postal sekretar kamniškega bataljona. Konec leta 1941 je zbolel na pljučih in je bil zato v začetku leta 1942 poslan na Primorsko kot aktivist. Bil pa je čez kakih šest mesecev izgnan, preselil šest mesecev v fašističnem preiskovalnem zaporu, nato pa v vojaški internaci v Južni Italiji do kapitulacije Italije.

Septembra 1943 se je priključil našim civilnim internircem, organiziral med njimi prvo skupino prostovoljev za NOB in z njo odšel v Bar, kjer je bil vključen v prvo prekmursko brigado. Z njo je prisel decembra 1943 na dalmatincke otote in pozneje k vrhovnemu štabu v Bosno. Opravil je različne politične dolnosti v vojaških enotah, po osvoboditvi pa je delal v sindikalnih organizacijah in kot direktor v nekaterih večjih tovarnah v Sloveniji. Sedaj je pomočnik direktorja Splošne plovbe v Piranu. Bil je že do sedaj zvezni ljudski poslanec in član v vodstvu okrajnih političnih organizacij ter član Občinskega ljudskega odbora Piran in Okrajnega ljudskega odbora Koper.

Je nosilec partizanske spomenice 1941 in številnih drugih odlikovanj.

Tovariš Šturm je dobro poznano posebno delavec v industriji in zlasti član sindikalnih organizacij, ker je tovarš Tone ves čas tudi aktivni predsednik Okrajnega sindikalnega sveta v Kopru.

razvoj koprskega okraja, je razpravljal o perspektivnem gospodarskem planu, v čigar okviru so predvidena tudi pomembna izboljšanja živiljenjskih pogojev za prebivalstvo našega območja. Za višinski del okraja Koper, ki zajema kraško — istrsko področje, je komunika ureditev občin edina oblika teritorialne zaokrožitve, v kakršni je mogoče ustvariti pogoje za gospodarsko sanacijo teh pasivnih krajev. Dokaz, da je tako, je v vidnem naraščanju našnjega dohodka, ki izvira iz rentabilnosti posameznih gospodarskih panog. V času okupacije in tudi pozneje vse do priključitve tega dela Slovenskega Primorja, majhne kraške in istrske občine razen nerazvitega in zaostalega kmetijstva, nekaj trgovin in goštinstva, siromašne uslužnosti obrti niso imele nobene gospodarske osnove. Danes poslujeta v hrpeljski občini dve industrijski podjetji, v načrtu je gradnja moderne opekarne v Obrovu ter industrijske apnenice v Podgorju. Zasajajo se strnjeni sadovnjaki, izvajajo se agrotehnični

J. Ž.

Z zaupanjem zro v prihodnost

Niti tri leta niso minila, odkar je biyši občinski ljudski odbor v Senožečah izdal odločbo o ustanovitvi Mehanične tkalnice. Kot marsikdaj so tudi takrat mnogi zmagali z glavami. Kaj bi se petimi starimi in povrhu še izposojenimi stroji? Toda stroji so stekli, prav tako nemoteno kot teče življenje, ki se ne zmeni za sodbe in prerokovanja.

Pot, ki jo ima podjetje za seboj, odlikujejo skrbnost, vztrajnost in delovna disciplina. Le tako lahko razumemo, da ima to podjetje danes že 26 lastnih tkalnih strojev, škrobilni stroj, križno navijalni stroj in druge pomozne stroje ter naprave. Razen tega poseduje tudi tovorni avtomobil in lastno upravno zgradbo. Samo v lanskem letu je ta delovni kolektiv pomnožil vrednost osnovnih sredstev za več kot 11 milijonov dinarjev. Ob koncu preteklega leta je znašala skupna vrednost obratnih sredstev le tri milijone dinarjev, realizacija pa 50 milijonov dinarjev; od tega je bilo več kot 5 in pol milijona dinarjev dobička. Plan proizvodnje je mehanična tkalnica prekoračila za 30%. Omenjene številke ne bi posebno presenečale, če ne bi povedali, da so v podjetju zaposlene večinoma nekvalificirane delavke, med katerimi je mnogo takih, ki so komaj zaključile obvezno šolanje. Zanimivo je pri tem poudariti, da v podjetju dela povprečno le 13 delavk in uslužbencev, kar pomeni, da se število zaposlenih kljub novim strojem ni bistveno spremenilo.

Še bolj preseneča ugotovitev, da so ta mlada dekleta resna ne samo pri delu, marveč tudi na sejah kolektiva, ki zaradi majhne številke opravlja vse naloge, ki spadajo v pristojnost delavskega sveta. Seje upravnega odbora in delovnega kolektiva so skupne in tako se v tem podjetju ne zgodi ničesar brez vednosti slehernega zaposlenega.

Treba pa je tudi omeniti prizadevnost upravnika Stanka Brena, po rodu Čeha, ki z očetovsko potrežljivostjo prenaša vse svoje znanje in dolgoletno izkušnjo na mlade ljudi. Mnogo prizadevnosti za razvoj tkalnice pa kaže tudi računovodja in komercialist Radu Meden.

Podjetje je nekaj časa proizvajalo različno blago, danes pa je njegov edini izdelek gaza, ki jo prodaja tovorni sanitetni materiali v Domžalah. Ker je povpraševanje po gazi znatno večje, kot je zmogljivost senožeške tkalnice, je razumljivo, da ima tkalnica že danes zagotovljen ves odkup gaze za nadaljnje pet let. To pa ji daje trdno gospodarsko osnovo in možnosti nadaljnega razvoja.

R.

V Ilirske Bistrici so dejavni

Na Partizanskem hribu, kjer danes že stoje stanovanjske zgradbe, je pred dvema letoma še trajala rasla. V glavnem so se te zgradbe gradile iz kreditnega sklada, ki ga je nudil občinski kreditni sklad z minimalno obrestno mero ter dolgoletnimi odpplačilnimi anuitetami. Poleg teh je tudi podjetje »Topol« zgradilo 6 stanovanjskih zgradb za svoje delavce in uslužbence. Nadalje gradi tudi JLA tri stanovanjske bloke, ki bodo znatno olajšali stanovanjsko krizo na območju občine Ilirska Bistrica.

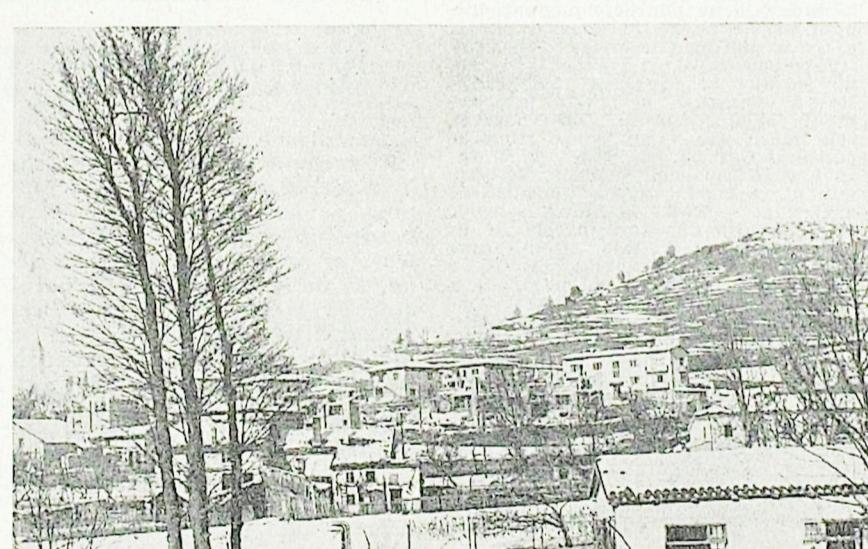
V neposredni bližini Partizanskog hriba so se že začele prizadevosti za 12-stanovanjski blok, ki ga bo gradil občinski ljudski odbor Ilirska Bistrica v kooperaciji z Zadružno poslovno zvezo. Vsekarok je zelo pomembno to, da bodo v tej zgradbi poslovni prostori za mesnicno, mlečno restavracijo in trgovino jestvin, ki bodo prvi te vrste v državni zgradbi v centru Ilirske Bistrike.

V teh dneh je bil dan v uporabo nov stanovanjski blok, ki ga je zgradilo avtopodjetje »Transport«, v katerega se je vselilo 6 družin omenjenega kolektiva.

Kljub temu, da se je v zadnjem času toliko gradilo in se še gradi, je v Ilirske Bistrici še danes nerešenih 162 prošenj za stanovanja.

Za vzhled naj bi bil primer kooperacije v gradnji stanovanjskega bloka med ObLO in ZPZ, in sicer predvsem glede tega, da posamezna podjetja verjetno ne razpolagajo z dovoljnim sredstvom, da bi lahko sama gradila, zato naj se podjetja na območju Ilirske Bistrike dogovorijo za skupno gradnjo in s pomočjo občinskega kreditnega sklada.

Valenčič Savo

Nove stanovanjske zgradbe na Partizanskem hribu v II. Bistrici

Janko Rudolf med volivci

Govoril je že volivcem v Jelšanah, v Ilirske Bistrici in še nekaterih drugih krajih v svoji volilni enoti — ilirskobistriški občini

V ponedeljek zvečer je bilo v Jelšanah predvolilno zborovanje, eno izmed prvih na območju ilirskobistriške občine.

Jelšanci so svojega kandidata v republiški zbor ljudske skupščine Janka Rudolfa sprejeli s pesmijo, pionirji pa so mu izročili šopek nageljnov. Tovariš Rudolf je v nabito polni dvorani govoril o zunanjji in notranji politiki naše dežele, kakor tudi o razvoju in perspektivah našega gospodarstva ter o pomenu državnozbornskih volitev.

Na zborovanje so prihiteli tudi predvabilci iz več kilometrov oddaljenih vasi, tako iz vasi Fabci,

Nova vas, Novokračine, da bi svojega kandidata podrobno seznanili s svojimi gospodarskimi problemi. Tovariš Janko Rudolf si je s svojim obiskom ogledal v Jelšanah novozgrajeno nepopolno osemletko ter se vpisal v spominsko knjigo, nato pa se je delj časa zadržal v razgovoru s članji tamkajšnjega kulturno-prosvetnega društva »Sloga«.

V. J.

Že na bližnjih predvolilnih zborovanjih bomo s svojo udeležbo glasovali za nadaljnje izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi!

• KULTURA PROSVETA • KULTURA

PRED GOSTOVANJEM DRAME IZ LJUBLJANE OB PRAZNIKU ŽENA

BRIDEK SPOMIN NA VOJNE GROZOTE

Mnogo pretresljivih usod je zapisala pretekla vojna. Med temi tudi žalostno zgodbo holandske židovske družine Frank.

Da bi si rešili golo življenje, so se Frankovi, oče, mati, Margot in Ana, skupaj s prijateljsko družino Van Daanovih in sotriptom Dusselom, skrivali celi dve leti na podstrešju neke hiše v ulici Prinsengracht v Amsterdamu. Dve dolgi leti, ki imata toliko dnevov in noči, so preživeli v strahu in trepetu, ali jim bo uspelo uiti podivjanemu škornju pod nacistično čelado. Hodili so po prstih, govorili šepetaje, zaprti v tesnih prostorih za zaprtimi okni, brez sonca in zraka, nihajoč med upanjem in obupom. Dolgi dve leti. Ti dve leti sta šteli v Aninem življenju trinajsto in štirinajsto leto — dobo pubertete, zorenja, najnemirnejšo dobo dekliškega življenja, ko neugnan in muhast otrok zori v žensko in se prebuja hrepenjenje po intimni človeški bližini, po ljubezni. Ob svojem tovarišu v skrivališču, Petru Van Daanu, doživila Ana poezijo prve ljubezni.

Toda zmotil bi se, kdor bi mislil, da je zapisovala Ana v svoj dnevnik samo svoja prva hrepenjenja. Bila je bister, zgodaj razvit otrok, oster opazovalec in nesmiljen ocenjevalec svoje okolice, ljudi in dogodkov. Zato dala iz njenih zapiskov razpoložen-

nje majhne ječe v Prinsengrachtu, razmere okupiranega Amsterdama, tesnoba preganjanih in težko preizkušenih Židov, gestapoška grozodejstva, represalije proti holandskemu ljudstvu, premiki in boji na frontah. Ta njeni opažanja so prepletena s skepsično presojo mnenja odraslih, s temkim čutom za vse pošteno in pravično.

Dve leti v skrivališču sta milili, v vhodna vrata na podstrešju neke hiše v Prinsengrachtu je surovo brenil esesovski škorenj, da so se s treskom razletela in Ana je imela komaj toliko časa, da je skrila droben zvezek, v katerega je pisala svoj dnevnik. Vse skrivače so odvleklki v koncentračnska taborišča. Ločili so jih. Nekoli več se niso sešli v hiši, ki jim je dve leti nudila gostoljubno zavetje, kajti od vseh je ostal živ samo Anin oče, Otto Frank.

Prvič je izšel Anin »Dnevnik« kmalu po končani vojni. Skoraj neopažen je ostal deset let, ko je izredno uspela dramatizacija »Dnevnika«, ki jo je uprizorilo gledališče na Broadwayu, znova opozorila svet na ta izreden dokument. Potem je prevod sledil prevodu, gledališke uprizoritve pa so še čez najrazličnejše odre v Evropi in Ameriki. Tudi v slovenščini imamo prevod »Dnevnika Ane Frank« v izdaji Mladinske knjige, drama pa so uprizo-

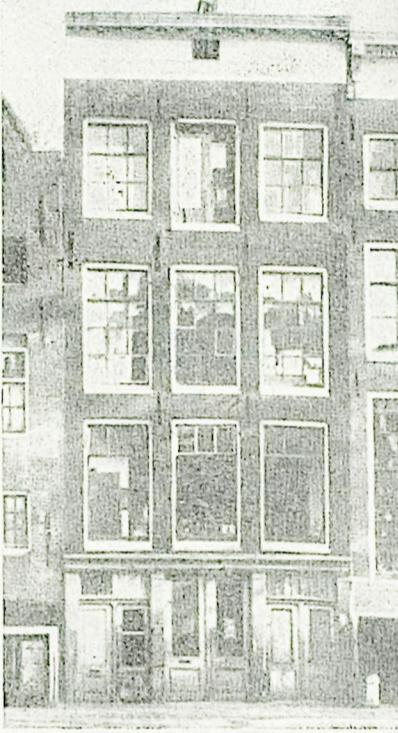
rila gledališča v Mariboru, Celju in Ljubljani. V Kopru in Piranu bomo videli ljubljansko uprizoritev, v kateri igra naslovno vlogo Ane Majda Potokarjeva.

Se nekaj besed o Anini usodi, ki ni zapisana v »Dnevniku«.

Konec kratke zgodbe njenega življenja je zapisala smrt v nacističnem taborišču Bergen-Belsen. Toda še prej, od trenutka, ko so jo nasilno odtrgali iz skrivališča, pa do grena smrti, je petnajstletna Ana spoznala vse grozote nacističnih taborišč, Auschwitza in Bergen-Belsena, ži-

To je slika Anę Frank

Pročelje hiše v ulici Prinsengracht v Amsterdamu

OBČINSKE SKUPŠCINE SVETOV SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

Skupni imenovalec: večja aktivnost

Svobode in prosvetna društva koprskoga okraja se že pripravljajo na pomladno revijo po občinskih središčih in v Kopru. V okviru teh priprav so tudi občinske skupščine svetov Svobod in prosvetnih društev, kjer razpravljam o uresničitvi sklepov zadnjega kongresa v Mariboru in okrajne skupščine v Kopru ter volijo nove upravne in nadzorne odbore.

V DIVAČI

Občinski skupščini je prisostvovalo 34 delegatov in gostov. Med prosvetnimi društvami v divački občini, sedaj jih je šest, je v zadnjih letih dokaj napredovala zlasti senožeška in divaška Svoboda ter PD »Josip Jurčič« v Rodiku. Zdi pa se, da se jim bodo kmalu pridružila PD »Tabor« v Lokvi, »Simon Jenko« na Misličah in »Vremščica« v Vremah.

Navzlic dosezenim uspehom čakajo prosvetna društva in novo izvoljeni občinski svet še mnogo pomembnih in hvaležnih nalog. Utrdititi je treba že obstoječe sekcije, obenem pa skrbeti, da se razvijejo nove oblike dejavnosti, zlasti take, ki bodo pripomogle k odpravi sedanja ozkosti.

Ob zaključku konference je predsednik občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev Leopold Rener razdelil pismene povahle najzaslužnejšim prosvetnim delavcem.

V SEŽANI

Poročilo o dosedanjem delu sveta je imel predsednik Miro Kranjec. Iz tega poročila smo povzeli, da je svet skušal pomagati društvom pri njihovem delu, da jim je nudil strokovno pomoč ter najnajnješo materialno pomoč.

Prejšnji občinski odbor LU so preimenovali v svet za splošno izobraževanje in mu razširili področje dela. Kljub temu pa se je v tej sezoni svet slabo uveljavil, ker mu ni uspelo obnoviti predavateljskega aktiva. Med oblikami izobraževalnega dela najbolje uspeva knjižničarstvo. Sežanska ljudska knjižnica je podedovala nekdano sežansko okrajno knjižnico, razen tega pa ji je ObLO vsako leto zagotovil v svojem proračunu milijon dinarjev dotacije. Ko jo bodo še izpopolnili z vsemi rednimi in periodičnimi publikacijami in tiskom, bo ta centralna knjižnica lahko zlagala s čtivom manjše knjižnice po vseh.

Manj težav kot v splošnoizobraževalnem sektorju imajo v sežanski občini na kulturno-umetniškem področju dejavnosti.

V ILIRSKI BISTRICI

Udeležba na občinski skupščini ni bila posebno dobra, vendar so bila zastopana vsa društva. V kritični oceni dela so zlasti obsodili nekatere prosvetne delavce in strokovnjake, ki nočejo sodelovati v Svobodah in PD, čeprav bi z njihovo pomočjo društva zaživelata. Tudi občinski svet se ni uveljavil kot celota.

Med sklepi, ki so jih sprejeli, bi zlasti veljalo omeniti obvezo za pritegnitev čim večjega števila mladine. S pomočjo občinskega odbora SZDL nameravajo pripraviti posvet s kulturno prosvetnimi delavci in zastopniki drugih sorodnih organizacij. Občinski sindikalni svet pa bodo naprosili, da zainteresira vse sindikalne podružnice za čim večje sodelovanje v Svobodah.

V PIRANU

Skupščine so se udeležili zastopniki 7 Svobod in PD, ki delujejo na področju piranske občine. Po poteku skupščine in slabih pripravi poročila je bilo videti, da se tudi v Piranu občinski svet ni uveljavil. Novo izvoljeni člani občinskega sveta bodo imeli torej dovolj dela. Posebno pozornost bodo morali posvetiti pozitivni ljudskoprosvetne dejavnosti v samem Piranu, kjer imajo vse pogoje dela, uspehi pa niso taki, kakršnih bi si želeli.

Dr. Paul Hühnerfeld: VIDELA JE VSE DRUGAČE

Policiji komisar pride na dom k osmošolski Ireni, da bi iz njenih izpovedi ugotovil, ali se je njen sošolec Jürgen res ponesrečil. Ali pa je storil samomor? Morda pa je bil storjen zločin?

Torej kriminalalka? Ne. Kriminalistična preoblike služi avtorju le kot ogrodje, da laže razkrije nekaj značilnih karakterističnih potez sodobne nemške mladine.

Glavna junaka igre sta sošolca Jürgen in Irena. Jürgen je prišel z druge sole, le težko se znajde, ljudi literaturo in vse lepo, razmišlja in grebe po sebi, hoče pomagati ljudem. Hladna in preračunljiva Irena sanja o slavi filmske zvezdnice. Sveti sploh ne gleda takega, kakršen je v resnicu, ampak skozi očala sentimentalne in zlagane filmske plaže. Tudi z Jürgenom hodi le zato, ker je fant sila podoben njenemu najljubšemu filmskemu zvezdniku, Jürgenova predana ljubezen je zanje le eden uspehov v njem uveljavljanju. — Tako nam avtor odkriva nove in nove strani v obeh likih ter razkriva vzroke, ki so pognali mladega človeka v smrt. Iz dela veje prizadetost človeka, ki se je zamislil ob mnogih primerih plesnosti in filmomanije, na katero je naletel, ko je kot novinar anketiral veliko število nemških srednješolev.

Igra je naštudirala Radijska igralska skupina. V glavnih vlogah nastopata Jelka Cveteljarkova in Marijan Kralj. Režira je Maša Slavčeva. Ponovitev bo v nedeljo, 9. marca, ob 18.15.

Paul Willems: KOŽUHAR

Kaj bi sodili o igri, v kateri nastopa Sonce in Mesec, prešolana za reporterja, pa ptičji par — detel in njegova žena, oba italijanskega rodu, pa obubozan trgovec, ki se s kolegom vozi po gozdru ter išče ženine svojima hčerkama? Cudna zmes, kaj? In prav tako zmes nesorodnih elementov je združil flamski pisatelj Paul Willems v svoji radijski komediji »Kožuhar«. Osnova ji je stara ljudska pravljica. Pri Grimmu jo najdemo pod imenom »Bärenhäuter«. Osnovna zgodba pravljice je ostala tudi v igri: Vojak se vrača sam samem iz vojske. Brez denarja je in ne ve, kam se naj da. Nagajivi detel mu priporomore do tega, da bo imel vse življeno denarja, kolikor hoče — a sedem let mora hoditi oblačen v medvedjo kožo. Vojak privoli. Ko hoči že ves poraščen in v medvedjem kožuhu po svetu, sreča detekle. Zaljubita se in obljubita si zvestobo. Vojak pa deteklu polovico prstana, drugo polovico pa ebdri sam. Po tem naj bi se prepoznala, ko se vrne. Lahkoživi detekl, ki ne verjame v

Nakratko

IZOLA

— Oktobra meseca lani so začeli prizadevni igralci izolske Svobode pod vodstvom režisera Srečka Tiča iz Kopra in študirati Žižkovo ljudsko igro »Miklova Zala«. Ceprav je ta dramska družina še mlada, je z vztrajnimi in rednimi vajami uspela pripraviti premiero, ki bo v petek 7. t. m. V načrtu imajo gostovanja z »Zalo« na vseh večjih odrih koprskega okraja, razen tega pa tudi v Gorici, Tolminu in drugod. Spomladi bodo pripravili uprizoritev na prostem.

— Med uspehe DPD Svobode v Izoli lahko štejemo tudi ustanovitev »Mladinskega odra«, ki se nam je ob Novoletni jelki predstavil s pravljeno igro »Trnuljčica«.

SEŽANA

— Med svoje najaktivnejše sekcije lahko šteje sežanska Svoboda lutkovni odsek, ki ga vodi prizadevni Marijan Pogačnik. Zdaj igrajo Rodeto veselo »Meh za smeh« in navihani Pavliha razveseluje mlade in stare. Članice lutkovnega odra so predvsem dijakinja. Svojo nadaljnjo aktivnost nameravajo povezati z odborom Ljudske tehnike, tako da bodo mladi lutkarji sami izdelovali vse potrebne rekvizite od lutkovnih glavic prek oblek do scenskih rekvizitov.

— V Sežanski občini imajo 826 članov Svobod in prosvetnih društev in 22 sekcij. Med najboljše lahko štejemo knjižnice, ki imajo 14.899 knjig, 2587 članov in so sposodile v lanskem letu 23.572 knjig.

PLISKOVICA

— Prosvetno društvo je uredilo čitalnico, v katero pride vsak večer najmanj 30 obiskovalcev. Izajdljivi člani društva niso imeli denarja za kurjavo, pa so se zmenili z gozdarji, šli v gozd in sajni pripravili drva. Letos bodo za to poskrbeli že v jeseni, da bodo drva bolj suha. Knjige za čitalnico jim posaja Ljudska knjižnica iz Sežane. Občinski odbor SZDL jim je dal 10.000 din, sami pa so priredili ples in z izkupičkom kupili šah in žogo.

ŠTJAK

— Pripravljajo slavnostno praznovanje 55-letnice delovanja prosvetnega društva. Ob tej priložnosti bodo uprizorili Budakov »Metelj« in podelili priznanje najstarejšim ljudskoprosvetnim delavcem.

JELŠANE

— Najboljše društvo v ilirskobistriški občini je »Sloga« v Jelšanah. Društvo deluje že 96 let in ima vrsto sekcij. Za prostore pa se borijo s Kmetijsko zadrugo, ki jim ni preveč naklonjena.

SEČOVLJE

— Med najbolj delavnimi društvimi v piranski občini je DPD Svoboda v Sečovljah. Imajo 7 sekcij. V dneh od 27. aprila do 1. maja pripravljajo revijo svojega dela, na delavski praznik 1. maj pa bodo razvili društveni prapor.

»Mladinski oder« izolske Svobode je uprizoril za Novoletno jelko pravljeno igro »Trnuljčica«. O tem smo poročali že ob uprizoritvi, zdaj pa vidite prizadevne igralce in efektno sceno tudi na sliki.

OB DNEVU ŽENA ★ ŽENA DANES ★ ŽENA V NOB ★ ŽENA PO SVETU ★ OB DNEVU ŽENA ★ ŽENA DANES ★ ŽENA V NOB ★ ŽENA

MAKSIM GORKI:

OBISK OROŽNIKOV

(Odlomek iz romana „MATI“)

Ostanek dne je minil v pisani megli spominov, v težki trudnosti, ki je neusmiljeno oklepala telo in dušo. Pred materjo je kakor siva pega skakal mlad oficirček; svetil se je Pavlov bronasti obraz, smehljale so se Andrejeve oči...

Hodila je po sobi, sedala k oknu, gledala na ulico in spet z vzdignjeno obravo hodila sem ter tja, se zdrzovala, se ozirala in brez misli nekaj iskala... Pila je vodo, ne da bi si mogla ugasiti žejo in ne da bi mogla zadušiti v prsih žgoče tlenjenje žalosti in gorja nad tem, kar so ji bili prizadejali. Dan je bil kakor preskan — začetek je imel vsebino in smisel, a zdaj je bil prazen, kakor da bi bilo vse izteklo iz njega, brezupna puščoba se je razprostirala pred materjo, in hkrati se je zibalo pred njo osuplo vprašanje:

»Kaj bo zdaj?...«

Prišla je Korsunova. Mahala je z rokami, vpila, jokala in se navduševala, cepetala z nogami, nekaj ponujala in nekomu grozila. Vse to materi ni šlo do živega.

»Aha! je slišala Marijin vriščeni glas. »Do dobrega so razdražili ljudstvo! Tovarna se je vzdignila — vsa je pokonci!«

»Da, da!« je tiho pritrjevala mati in kimala in majala z glavo, a oči so ji uprto strmele v tisto, kar je bilo zdaj že minulost, kar ji je bilo vzeto z Andrejem in Pavlom vred. Jokati ni mogla — srce se ji je bilo skrčilo in izusilo, ustnice so bile prav tako izusene in v ustih ji je manjkalo mokrote. Roke so se ji tresle, koža na hrbtni ji je drgetala v drobni groznici.

Zvečer so prišli orožniki. Sprejela jih je brez začudenja, brez strahu. Hrupno so stopili v hišo in v njihovem vedenju je bilo nekaj veselega, zadovoljnega. Rumenolični častnik je pokazal zobe in vprašal:

»No, kako se imate? Že v tretje se vidiva, a?«

Mati je s suhim jezikom po-

tegnila po ustnicah in molčala. Častnik je mnogo in poučljivo govoril; čutila je, da mu besedovanje dobro dé. A njegove besede je niso ne dosegale ne motile. Šele ko je reklo:

»Sama si kriva, mamica, če nisi znala večipiti sinu spoštovanja do Boga in do carja...« — je s praga zamolko odgovorila, ne da bi ga pogledala:

»Da — otroci so naši sodniki. Po pravici nas bodo obsodili za to, da jih zapuščamo na taki poti.«

»Kaj?« se je častnik zadrl. »Glasneje!«

»Pravim: naši sodniki so otroci!« je ponovila in zdihnila.

Tedaj je jeli hitro in jezno o nečem govoriti, a njegove besede so vihrale okoli nje, ne da bi jo prizadele.

Med pričami je bila Marija Korsunova. Stala je zraven matere, pa je ni pogledala, in kadar jo je častnik kaj vprašal, mu je dala s hlastnim priklonom zmerom isti odgovor:

»Ne vem, vaše blagorodje. Povsem neizobražena ženska sem, ukvarjam se s trgovino in v svoji neumnosti nič ne vem...«

»No, molči že!« je tedaj velečastnik in mignil z briki. Marija pa se je še in še priklanjala, mu skrivaj kazala osle in šepetal materi:

»V uho naj se piše!«

Ukazali so ji, naj Vlasovo preišče. Zamežikala je, izbuljila oči v častnika in prepela dejala:

»Vaše blagorodje, tega pa ne znam!«

Udaril je z nogo ob tla in zaročil. Marija je pobesila oči in tiko poprosila mater:

»Kaj hočeva — odpni se, Pelageja Nilovna...«

Ko ji je prebrskavala in otipala obleko, je z zariplim obrazom šepetal:

»Oh, ti psi... kajne?«

»Kaj govoris, ti tam?« je strogo

Med knjigami, ki jih je izdala založba Mladinska knjiga ob štiri-desetletnici velike Oktobrske revolucije, je tudi roman, ki ne bo nikoli izgubil na svoji družbeni vrednosti, roman, ki je bolj kot katerokoli delo vplival na velik del mlade generacije — to je roman Maksima Gorkega MATI. V knjižnici Kondor z originalimi ilustracijami bratov Kukryniksy (po sovjetskem filmu »Mati«), v prevodu Vladimira Levstika in s spremno besedo Vere Brnčič smo dobili ponatis tega revolucionarno-vzgojnega romana.

Priči je izšel ta roman v Rusiji leta 1906 in nanj so prisegali mladi revolucionarji z besedo in s krvjo, ki so jo pretili za ideje, za katere so se borili. Zato ni čuda, da je to delo, čeprav ne sodi med umetniško najboljša dela Gorkega ali poznejših ruskih revolucionarnih pisateljev, doživljalo vedno nove izdaje, ponatis v prevode.

kriknil častnik in pogledal v kot, kjer jo je preiskovala.

»O ženskih rečeh, vaše blagorodje!« je Marija prestrašeno zamrmrala.

Ko je ukazal materi, naj podpiše zapisnik, je z neuko roko in s tiskanimi, mastno se bleščecimi črkami začrtala na papir:

»Delavčeva vdova Pelageja Nilovna Vlasova.«

»Kaj si napisala? Zakaj to?« je vzkliknil častnik in zaničljivo skremžil obraz, nato pa s posmehom dodal:

»Divjaki...«

Odšli so. Mati je stopila k oknu, sklenila roke na prsih in, ne da bi trenila, ne da bi kaj

videla, z visoko dvignjenimi obrvimi in stisnjennimi ustnicami dolgo strmela predse; tako krčevito je stisnila čevljusti, da so jo kmalu zaboleli zobje. Petrolej v svetliku je bil dogorel, plamen je drobno prasketal in ugašal. Upihnila ga je in ostala v temi. Temni oblak bolestnega mrtvila misli ji je polnil prsi in dušil utripanje srca. Dolgo je tako stala — noge in oči so ji obnemogle. Slišala je Marijo, kako se je ustavila pod oknom in s pijanim glasom kričala:

»Pelageja! Spiš? Mučenica ti moja nesrečna — le spi!«

Mati je oblečena legla v posteljo in se kmalu pogrenila v težko spanje, kakor da bi padla v globok tolmin.

POSLEDNJE PISMO
MARINE SERENI

Ljubezen in pogum

Rim, 2. novembra 1951

Mimmo, moj dragi,
... bojim se, da ti tokrat Tvoja Marina ne bo stala ob strani, zapustila te bo v težkem trenutku, prav sedaj, ko ti je posebno potreben mir, red in pomoč. Toda veliko sem se naučila od tebe, med drugim tudi lepo lastnost, kot je sposobnost, pogumno gledati dejstvom v oči in ukremiti vse, da bi se izognili neprilikam, kar bi lahko kalile normalno življenje, to se pravi tudi delo. Zato boš moral, kakor hitro mine ta neizbezljiv direndaj, poskrbeti, da bo čimprej zopet zavladal red v Tvojem življenju in v življenju najinjih hčer. Pri Tebi bo to šlo samo ob sebi, kajti delo v partijski ne more čakati, s hčerkami pa bo malo teže in ti jim boš moral veliko pomagati.

Zal mi je, da moram povzročiti manj se bolečino: njen življenje je bilo tudi brez tega težko. Prepričana sem, da bo ona sama želela, da bi ostala pri nas vsaj nekaj časa. Mislim, do takrat dokler se ti zopet ne poročiš. To pa zelo želim. Nikakor ne moreš živeti sam, brez tovariša in jaz bom naredila vse, kar je v moji

moči, da bom pojasnila Marinelli, da ljubezen, ki si jo čutil do mene, ne bo prav nič trpel zaradi novega čustva, ki se bo morda vzbudilo v tebi do nove življenske sopotnice. Seveda bo to težko pojasniti samo z besedami, zato boš tudi ti moral o tem govoriti hčerkam. Prepričana pa sem, da bo tako in da boš ti pri tem našel pravilno pot.

Zal mi je, ker ne bom mogla več biti pri tebi, toda ne žalujem za ničesar, česar nisem imela v življenju. Kajti tisto, kar si mi ti znaš dat, Mimmo, je dovolj za dolgo — pre dolgo življenje. To je »večna radost«. Ce bi se danes vprašala: »Kaj bi me lahko naredilo srečnejšo?« Kaj bi želela spremeniti v življenju?« — bi odgovorila: »Nič, kajti tisto, kar smo imeli, je bila celota, bilo je naše življenje, življenje, ki si ga ne moreš zamisliti lepšega.« Ce bi to življenje bilo v čemer kolik drugačno, ne bi bilo več tako. Kolikokrat bi te lahko izgubila, pa te le nisem. Te velike sreče sem se spomnila vsak dan, vsak trenutek, vsa ta leta. Ker pa sem vedno bila sebična, moram priznati: ne upiram se, ker odhajam iz življenja prva, čeprav me zaradi tega peče vest. Toda ali bi lahko živelata brez Mimma? Verjetno ne bi potolažila misel na »večno radost«, kajti sama si ne bi znala izpolnit praznino. Tebi pa bo to uspelo, čeprav bo morda v začetku težko.

Ne vem zakaj mi je tako lahko obmisli na najino ločitev? Ko pa si ti o tem govoril, sem bila zelo jezna! Gotovo zaradi tega, ker v sebi in okrog sebe čutim tvojo veliko, neskončno ljubezen... Ne zdi se mi, da bi se karkoli med nama spremeno zaradi fizične odsotnosti enega izmed naj.

Poglej, če boš ti popustil in zbolel, se bom morala razjeziti. Njeno »razdelitev dela« ne bova mogla več uresničevati in to pomeni, da boš imel na svojem hrbtu veliko več skribi. Premisli, kako usoden pomen bo lahko imelo to dogajanje na najine otroke, posledice lahko čutijo vse napredje življenje. Ce bodo ob tebi, se zanje ne bojim, toda brez tvoje podpore in stalne pomoči bodo težko združali vse življenske tegobe, posebno Marinella.

Ne vem, kako naj izrazim partiju svoje veliko hvaležnost, da je dala mojem življenju to vsebino, ker mi je nudila možnost, da delujem v najodločnejših trenutkih njene zgodovine. Brez tega dela se danes ne bi čutila polnovredno, nekaj v življenju bi bilo izgubljeno. Partija se je živila z mojim osebnim življenjem takoj tesno, tako popolnoma, da sem se čutila delčkom te velike moči, ki vodi do človeštva vedno naprej. To pa je velika sreča in samo želela bi, da bi to občutile tudi moje hčerke. Z veliko ljubezno se spominjam vseh tovarišev, s katerimi smo se borili vsa ta dolga leta. Ko se je zdejlo, da se ne bo nikoli nič spremeno in da bodo naši otroci zrasti v pregnanstvu. Ljudem, ki se danes ne verujejo v boljšo bodočnost, vedno govorim o teh časih in o vsem tistem, kar se je zgodilo pozneje.

Ali se spominjaš, Mimmo, ko sva se pogovarjala o najini »najmočnejši ljubezni?« In poglej, zdaj je še močnejša, veliko močnejša, z njo sem vse prezela in njej se moram zahvaliti, da vedno čutim, da sem v tvojem srcu. Prav ta ljubezen pa ti bo tudi dala moč, da nadaljuješ svoje življenje, ki ti je hkrati tudi Marinino življenje in ti bo dala moč, da nadaljuješ z delom v partiji, da se brigas za »sligurice« in za mnoge druge bodoče knjige o starih in novih časih, da skribi za hčerke velike in male in za tiste, ki bodo prišli se pozneje, za vnuke in pravnike.

Tudi za Leo bo to močan udarec, toda računam s Totilevo ljubezno in uvidevnostjo. Znal ji bo pomagati, da bo prenesla. Potrudila se bom in obema pisala, če mi bo uspelo, ti jima pa povej, da so vse z menoj.

nju protesta proti pritisku zakonov in prastarih običajev snele tenčice.

Še danes so nekatere »tenčice« le ostale. Kajti pravica do svobode še ni svobodna, treba jo je zavojevati z energično in nenehno borbo, pravica ne temelji samo na ustavi, uveljaviti jo je treba v razvoju družbe.

ŽENE AZIJE IN AFRIKE

Na pobudo ženskih organizacij Indije, Ceylona, Indonezije, Burme in Pakistana so sklicali konferenco žena iz Azije in Afrike. Konferenci, ki je trajala deset dni, so prisostvovali predstavnice ženskih organizacij iz LR Kitajske, DR Vietnama, Egipta, Japonske, LR Mongolije, Afganistana, Tunizije in drugih azijskih ter afriških dežel, kakor tudi predstavniki UNESCO ter raznih mednarodnih ženskih organizacij. Na konferenci so med drugim razpravljali o izobraževanju žena in o težnješem sodelovanju ženskih organizacij obeh celin.

Ko je na konferenci začel govoriti predstavnik OZN o delu UNESCO v Aziji in Afriki, je kitajska delegacija zapustila dvorano. Pravosodna ministrica Si Liang je izjavila, da ne morejo poslušati predstavnika tiste organizacije, ki odreka njeni domovini pravice vstopa v OZN. Ceylonska delegacija je izrazila kitajski delegaciji več simpatija.

TO JE POTOSKA STARIH INKOV

Žena, ki jo vidite na sliki, skuša kljub svoji skromni in vdani drži ter preprostim oblačilom obdržati nedostojanstvo potomke ene najbolj ponosnih in kulturnih plemen na zemlji — Inkov. Zgodovina je ta narod zmela v pepel, iz naroda gospodarjev so postali narod hlapcev. To je tragedija mnogih plemen Latinske Amerike, velikega kontinenta, ki so si ga podjarmili tujci, domaćim prebivalcem pa

vsilili svojo »kulturno« — izkorisčanje. Prav posebno poniževalen pa je položaj žena v teh deželah. Šele leta 1945 so jim v nekaterih državah priznali vsaj nekaj političnih pravic in še te so pozneje razne reakcionarne vlade ukinjale. Še danes n. pr. Paraguay odreka ženam volitno pravico in se s tem postavlja v vrsto maloštevilnih držav, ki se še ne zavedajo, kako je to početje krično in poniževalno. Toda dežele

Latiniske Amerike so na pol kolonialne, t. j. pod nadzorstvom tujih sil in kjer dežela ni svobodna, tam je tudi položaj žene še težji. Latinike Amerike so na pol kolonialne, t. j. pod nadzorstvom tujih sil in kjer dežela ni svobodna, tam je tudi položaj žene še težji.

V Italiji je izšla pred kratkim peta izdaja knjige DNEVI NAŠEGA ŽIVLJENJA (I giorni della nostra vita). To so pisma in dnevnik MARINE SERENI, ki se je ramo ob rami borila s svojim možem Emiliom Serenijem proti italijanskemu fašizmu in hitlerjevim okupatorjem. Umrla je po dolgi in težki bolezni. V prevodu objavljamo pismo, ki ga je pisala Marina v zadnjih dneh svojega življenja. Marina Sereni je živila čudovito in težko življenje človeka, v katerem so se združili v harmonično celoto visoki ideali borcev za srečo navadnih, preprostih ljudi in čustva skromne žene, zvestega tovariša in ljubeče matere ter žene.

OB DNEVU ŽENA ★ ŽENA DANES ★ ŽENA V NOB ★ ŽENA PO SVETU ★ OB DNEVU ŽENA ★ ŽENA DANES ★ ŽENA V NOB ★ ŽENA

PREKO ORGANOV DELAVSKE IN DRUŽBENE SAMOUPRAVE

Vse bliže dejanski enakopravnosti žena

Dejal bi, da se znana marksistična resnica o zakonitosti razvoja družbenih procesov prav nazorno zrcali tudi v razvojni poti borb in prizadevanj za resnično enakopravnost naših žena, kajti naša zmagovalna revolucija in z njo pri nas uzakonjene tolikanj najnaprednejše pravne norme o enakopravnosti državljanek in državljanov, nedvomno predstavljajo naravnost oprijemljiv primer odločnega hotenja subjektivnih sil — partie in delovnega ljudstva, zbranega okoli nje — da bi pripravila vse potrebno za kar hitrejše uresničenje tega načela v praksi. In vendar: navkljub vsem prizadevanjem in hotenju se nikoli nismo slepili z upi, da je možno ostvariti dejansko enakopravnost žena čez noč, zgolj z zakonom ali z uredbo. Na to, kot na ostala vprašanja, poročanja in utrjevanja novih, socialističnih odnosov med ljudmi, smo in moramo tudi v bodoče gledati predvsem skozi prizmo materialnih možnosti, kar pomeni, da je dejansko poglabljanje in utrjevanje enakopravnosti državljanov žena uresničljivo le postopno; da je proces, ki ne more dozorevati hitreje in mimo tvarnih, to je gospodarskih zmogljivosti naše socialistične skupnosti.

Glede na pravkar omenjeno odvisnost in medsebojno vzročnost med ekonomsko osnovno, to je uspehi našega dela na eni ter razširjenjem in utrjevanjem plemenitejših in pravičnejših odnosov med nami na drugi strani, se nam — ko obravnavamo odnos do žene v naši družbi, postavlja

Žena-delavka pri skobelniku v podjetju LIP v Postojni

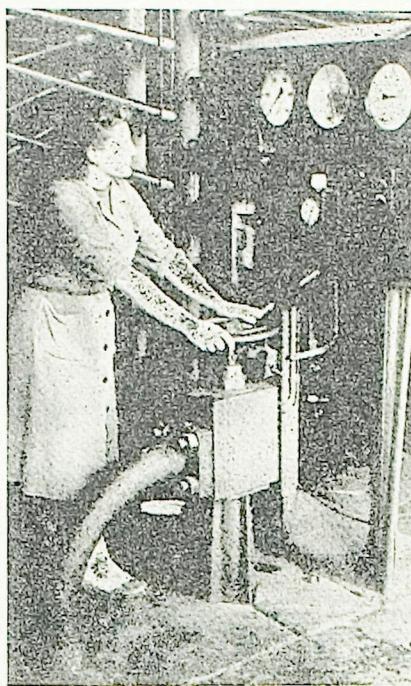
Kaj piše

LIPSKI
tednik

LAŠKE ŽENE V NOVI PRALNICI

Zene v Laškem vedo, da je treba pravilno prati, da čuvamo dragocene stroje in perilo. Zato so nedavno sklicale širši posvet o pravilni uporabi pralnega stroja. Posvet sta se udeležili tudi tehnični vodja in direktor »Standard« iz Trbovelj, kjer je bil pralni stroj kupljen. Strokovnjaka sta navzočim ženam tolmačila pravilen tehnološki postopek in potek pranja z ozirom na čas, zaščito stroja in zaščito perila. Žene so bile z njunim tolmačenjem in nasveti zelo zadovoljne. Kazalo bi, da bi previdne in razumne Laščanke posnemale tudi žene v drugih pralnicah, ki se že poslužujejo novih pralnih strojev.

Dokazali bomo svetu, da bo triindvajseti marec zgodovinsko potrdilo bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov v boju za lepše življenje delovnih ljudi

Delavke se vedno bolj uveljavljajo tudi pri delu s komplikiranimi stroji. Na sliki delo pri hidraulični stiskalnici v Tovarni lesovinskih plošč v Ilirske Bistrici

samo upravo, potem moremo pač zanesljivo zaključiti, da se žene v proizvodnji čedalje bolj uveljavljajo ne le kot proizvajalci, temveč tudi kot upravljavci. Prav to pa je hkrati tudi najbolj zanesljiv pokazatelj pozitivnega procesa v smeri utrjevanja in poglabljanja enakopravnosti žene v proizvodnji kot ključnem področju družbene aktivnosti.

Rezultati bližnjih letosnjih volitev v DS in UO nam bodo služili kot dragoceni pokazatelji o količinskih in kakovostnih spremembah, ki so se na tem področju dogodile v enem letu, med zadnjimi in letosnjimi volitvami. Podoba je, da smemo tudi v tem, mnogokrat neopaženem, a vendar nezadržnem procesu uveljavljanja dejanske enakopravnosti žene v proizvodnji zopet upati na spodbuden korak naprej. -žek.

IZ ZBORNIKA »SLOVENSKA ŽENA V NOB«

Pretrsljiva zgodba o borbi in trpljenju

Kakor po vsej Sloveniji zbirajo v teh mesecih tudi v naših krajih gradivo o deležu naših žena v narodnoosvobodilnem boju. Tega dela so se lotile naše žene z velikim razumevanjem in tudi naše na terenu velik odziv. Pri tem zbiranju in zapisovanju naletijo na pretrsljive in zanimive zgodbe, ki jih pripovedujejo o svojem trpljenju, borbi in delu žene kurirke, borke, aktivistke, matere.

Objavljamo odlomek iz spominov »Matere junakinje« iz Nove Sušice.

MARIJA HREŠČAK, mati junakinja iz Nove Sušice (občina Pivka):

»Štiri sinove sem imela in vzgojila sem jih v borce proti fašizmu, kar so dokazali takoj leta 1941, ko se je začela naša borba za osvoboditev. Jeseni leta 1941 je prišel od vojakov na dopust najstarejši sin Tone. Prav tedaj so prvi partizanski borci trosili letake in pozivali v borbo proti okupatorju. Tone se je takoj odločil, da se ne vrne več v italijansko vojsko. Vpklicu se ni odzval niti drugi sin Jože in prav kmalu sta se oba vključila v prvo partizansko skupino. Do prvega oboroženega spopada med partizani in italijanskimi karabinjerji je prišlo 4. aprila 1942. Ker sta bila ubita dva italijanska oficirja, je prišlo veliko število fašistov, vojakov in karabinjerjev in so po vseh strahovali ljudi in jim grozili. V prvi veliki ofenzivi na Nanosu nekaj dni pozneje so ujeli mlajšega sina. Mene so artilirali in odpeljali v zapor v Trst, pozneje pa v internacijo v Italijo. Po kapitulaciji Italije sem se vrnila domov, medtem pa so ustrelili v Rimu Jožeta, starega komaj 20 let. Doma so mi fašisti pobrali vso živino in pohištvo.

Po kapitulaciji se je vrnil domov iz italijanske vojske tudi sin

Stanko in takoj odšel k partizanom. Bil je kurir, toda še isto leto so ga Nemci ujeli pri Volčah, kjer je čakal na vez. Ustreljenega so pripeljali v vas in spraševali, kdo ga pozna. Pri meni je bil takrat sedež okrajnega odbora za Pivko in k sreči ni bilo nikogar pri hiši, ko so prišli k meni Nemci. Pokazali so mi mrtvega sina in me vprašali, ako je to moj Stanko. Gledala sem svojega mrtvega otroka in ga v srcu prosila odpuščanja, glasno pa sem izjavila: »To ni moj sin, ne poznam ga.« Aretirali so me in me skupaj z mrtvim sinom na istem vozu odpeljali v Vreme. Bila je to pot, ki se je ne da popisati. Solze so padale na mrtvega sina in srce mi je krvalo.

V Vremah so me Nemci zasliševali, zahtevali, da povem, s kom je bil sin povezan, kdo je prihaljal k nam v hišo. Grozili so, da me ustrelijo. Toda moja usta so bila nema. Po osmih dneh so me pustili domov.

Po tem strašnem dogodku sem odšla tudi jaz v ilegalno. Bila sem članica vaškega odbora AFŽ, pozneje pa sem delala na okrožnem odboru za Pivko. Ko je bil sin Tone ranjen v Brežcu pri Divači, smo ga skrivaj ponoči pri-

ŠE SI ŽELIMO TAKIH PREDAVANJ

Družina in komunalna skupnost

V okviru predvolilnih zborovanj je na povabilo Društva žena predaval v ponedeljek, 3. t. m., zvečer v Portorožu dr. Jože Potrč o »Družini in komuni«. S pestrim, a vendar preprostim in širokim, vsakomur razumljivim razlaganjem vsakdanjih pojmov v okviru družine in komunalne skupnosti je pritegnil poslušalce tako, da so njegovo izvajanje spremljali s polno pozornostjo, in jih navdušil tako, da so se ob koncu oglastili spontani klici: »Še, še!« »Še si želimo takšnih predavanj«, je bilo soglasno mnenje vseh, ki so ta večer skoraj popolnoma zasedli dvorano portoroškega ljudskega doma in ki so prihiteli na predavanje tudi iz oddaljenejših krajev, nekateri celo iz Kopra.

Tovariš dr. Potrč se je v svojem predavanju dotaknil vseh problemov, ki so v zvezi s pojmom družine in komunalne skupnosti, predvsem pa je poddaril problem enakopravnosti žena in problem zaupanja, ki je osnova sožitja tako v družini kot v širši skupnosti. Za vsak problem je navedel kopico slikovitih primerov iz zgodovine ali iz svojih lastnih izkušenj. V vseh dogajanjih, na katere je opozoril doma in po svetu, je znal potegniti zaključke, ki so podprli osnovno misel njegovega predavanja: Ljudje nismo samo dobrji, pa tudi ne samo slabii, smo pač ljudje. Toda človeštvo postaja vedno boljše. Dokaz za to je izboljšanje družbenih odnosov na splošno in med moškimi in žensko še posebej. Urejanje teh odnosov je ena izmed osnov za razmah socialistizma. Vsi narodi gredo v socialistizem, čeprav na različne načine in z različnim tempom.

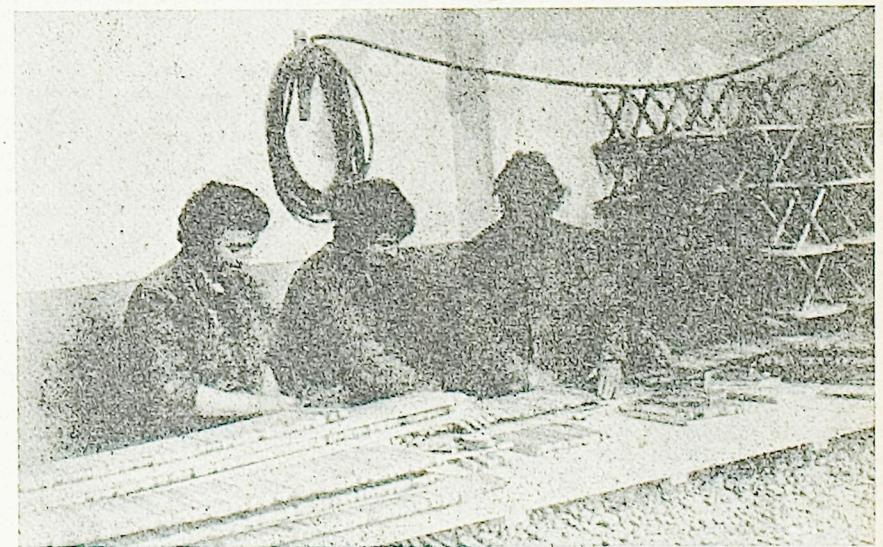
»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo Slovenskega Primorja!

Amerika je ekonomsko celo bližja socializmu kot mi, ne pa po družbeni ureditvi. Toda tudi tam je tistih 60 milijonov delavcev s svojimi družinami že jedro bo doče splošne socialistične ureditve. Življenje samo namreč sili k temu. Življenjska potreba sila ženo proletarske družine, da se zaposli, potem pa se čuti enakopravna moža — in se te pravice tudi drži. Visoko število ločitev, kot nam je znano iz Amerike, je samo posledica zavesti žena, da so enakovredne moškemu in da jih nič ne more prisiliti, živeti vse življenje v neskladju z nekom, za katerega so ob poroki mislile, da se bodo ujemale z njim. Kakšen napredok je to od krščanskega pojmovanja zakona »Žena MORA ubogati moža do konca dni, če naj bo zakon trajen«, do našega pojmovanja: »Zakon bo trajen samo, če bosta za konca živila v enakopravnosti in harmoniji.« Naš ideal niso ločitev zakonov, temveč zakoni, v katerih se bodo združili ljudje z istimi nagnjenji in istimi cilji.

Tudi pri nas še ni popolne enakopravnosti žena. Žene delajo mnogo več kot možje. Poleg dela v službi imajo še delo doma in z otroki. Toda njihovo stanje se ne bo izboljšalo, če mislijo, da jim bodo možje lepega dne kar na krožniku prinesli, kar si želijo. Tudi same si morajo prizadavati za to. Predvsem naj do kažejo svojo družbeno koristnost. Vsi skupaj se še vse premalo zavestamo, da žene lahko mnogo in rade koristijo, če se jih postavi na res primerno mesto.

Kot pa v družini pomagajo dorasli člani k vzdrževanju družine, tako bi moral biti v komuni in širši skupnosti. Za to pa je potrebno — kot v družini — zlasti resnično medsebojno zaupanje, ki temelji na prepričanju, da delamo vsi samo za skupni blagor. V sedanjem predvolilnem obdobju bi se morali volivci zavestati, da je tako zaupanje potrebno tudi med njimi in njihovimi kandidati, bodočimi ljudskimi poslanci. Tudi zaupanje ne pada z neba, treba si ga je pridobiti. Poslanci morajo dati zgled čuta odgovornosti in vseh drugih vrlin socialističnega človeka, če naj upravičijo položaj zastopnika velikega števila ljudi, ki so se odločili živeti v socialistizmu. Ljudje verjamejo dejanjem, ne samo besedam. Vse nas je preveč izučil primer s Stalinom. Nikdar se tudi ne smemo zadovoljiti z doseženo stopnjo zaupanja. Volivci imajo pravico — katere se še vse premalo zavestajo — da poklicajo svojega poslanca na zagovor ali ga celo odpoklicajo, če je treba. Demokracija je pri nas dosegla že lepo stopnjo, vendar je to le izhodišče za nadaljnje še pravilnejše urejanje odnosov med ljudmi.

Tovariš dr. Potrč so se poslušalci zahvalili z navdušenim ploskanjem in mu izrazili upanje, da bo še našel med svojim delom čas in prišel v Portorož. Jule

Vedno več žena se vključuje v proizvodnjo: zadnji statistični podatki pravijo, da jih je v našem okraju zaposlenih 8700. Na sliki: delavke v lažirnici podjetja LIP v Postojni. Prva v vrsti je Irena Benčina, članica občinskega zbora proizvajalcev

ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA

POSVETOVANJE O DRUŽBENI PREHRANI

Stroški za zdravo prehrano so manjši kot stroški zdravljenja

Okraini Zavod za pospeševanje gospodinjstva v Kopru je sklical v torek, 4. t. m., ožje posvetovanje, na katerem so govorili o problemih družbene prehrane pri nas, predvsem pa prehrane delavstva. Objavljamo izvleček iz poročila strokovne učiteljice zavoda Fani Jerebove; o razpravi pa bomo poročali prihodnjič.

Pod družbeno prehrano pojmujemo prehranjevanje odraslih in otrok izven družine; v otroških vrtecih, šolskih in mlečnih kuhinjah, internatskih kuhinjah, obratnih delavskih in splošnih menzah, bolnišnicah, domovih onemoglih in podobno. Te obrate in zavode vodijo organi družbenega upravljanja.

IZDATNA IN CENENA HRANA

Ko vlagamo vse sile za dvig življenjskega standarda delovnega človeka, moramo predvsem poskrbeti, da se bo ta delovni človek izdatno in ceneno hrani. Prehrana je prav gotovo med najvažnejšimi činitelji, ki vplivajo na produktivnost dela, na zdravje ter na sposobnost in voljo do dela. Zavedati se moramo tudi, da so stroški za zdravo prehrano vedno neprimerno manjši od tistih, ki jih mora družba vlagati za zdravljenje posledic nepravilne prehrane. K temu pa moramo prijeti tudi gospodarsko izgubo, ki nastane v podjetjih zaradi majhne produktivnosti in izostankov.

ZAPOSLENI STARSI
IN MRZLI TER POMANJKLJIVI
OBROKI HRANE

Ureditev družbenih prehran nam narekuje tudi stalno naravnje številna zaposlenih žena. V našem okraju je že okrog 32 % žena zaposlenih v tovarnah in ustanovah, 60 % žena na vasi pa je vključenih v kmečko proizvodnjo. Večje število zaposlenih ljudi, ki se vozijo na delo, ostane do popoldanskih ur brez toploga obroka. Prav tako številni učenci in delniki, ki hodijo v oddaljene šole.

Večji del naših družin obdaje še med treto in četrto uro popoldne, ko se mati vrne z dela in pripravi keso. In še takrat je to kosošlo, kajub temu da je draga, enolično in nepravilno sestavljeno. Nakupovanje in pripravljanje pa pomeni za zaposlene preobremenitev.

Potrebno bi torej bilo, da bi imele naše družine možnost dobiti toplo malico in keso izven doma, v obrazu ali delavski menzi, v šolski kuhinji ali vrteu.

ZANEMARJANJE PREHRANE
NA RACUN OBLEKE IN ZABAV

V obalnem pasu, zlasti v Izoli, je zaposleno večje število mladine, ki živi ločeno od svojih družin. Po izjavi nekaterih vodilnih ljudi v podjetjih se hrani ta mladina v menzi le nekaj dni po prejemu plače, ostale dni v mesecu pa živi le ob suhem kruhu, krompirju, kavi in čaju. Razumljivo je, da ob takih hrani ne more biti zadovoljiva delovna storitnost in prav tako ne zdravstveno stanje.

Vzrok za to seveda ni le v neurejeni družbeni prehrani, ampak tudi v slabem gospodarjenju z mesečnimi prejemki. Mladina rada porabi vse preveč denarja za obliko in razne zabave, zanemarja pa prehrano, ker se ne zaveda njene važnosti. Zato je družbenega naloga nuditi delavcem takoj možnost zdrave in cenene hrane, kot tudi posvetljevati ljudi v tej smeri!

IZ ANKETE VSEH
INTERNATSKIH KUHINJ

Zavod za pospeševanje gospodinjstva v Kopru je anketiral vse internatske kuhinje v okraju. Iz analizo na podlagi zbranih podatkov smo ugotovili, da je hrana marsikje enotna in pripravljena tako, da ne ohrani hranljivih vrednosti živil. Tako za kuharice internatov je imel predvsem namen, seznaniti osebje s pravilnim sestavljanjem jedilnikov in pripravljanjem hrane. Od takrat se je sestava in kvaliteta znatno zboljšala.

Prav tako so šolske kuhinje odklanjale mleko v prahu, ker ga niso znale pravilno uporabljati. Skupno z RK in socialnim skrbstvom smo zato organizirali več tečajev. Kljub temu se stanje ni veliko zboljšalo, ker so šolske kuhinje slabo opremljene, kuharice pa nimajo časa za pripravo raznih jedi.

V PODJETIJAH PREMALO
ZANIMANJA

Raznini podjetjem je Zavod svetoval, da bi pripravili tople malice iz mleka v prahu, ki ga nudi RK brezplačno. Kljub prizadevanju so uvelddi te malice le v osmih podjetjih (v Izoli 4, v Sečovljah 1, v Pirku 1 in v Sežani 1 podjetje).

Res je, da ni povsod primernih prostorov, vendar bi se dalo marsikaj urediti z razumevanjem in dobro voljo. Teh malic bi se delavci gotovo radi posluževali, ker imamo številne primere, da si prinašajo ljudje na delo samo suh kruh.

Kot primer naj služi tovarna Lama v Dekanah, kjer so zaposteni številni delavci iz bolj ali manj oddaljenih vasi. V bližini podjetja ni gostišča ali trgovine, kjer bi si lahko nabavili toplo ali drugačno malico in so zato do poznih popoldanskih ur brez tople in izdatne hrane. Zato je tudi razumljivo, da je zdravniška ekipa ob krovodaljski akciji ugotovila, da je precej teh delavcev podhranjenih. Isto velja tudi za delavce tovarne Partizanka v Kopru in Erma v Smaržah kot tudi za nekatera podjetja v Izoli.

Gradbeno podjetje I. maj v Semejdell ima približno 200 delavcev iz različnih krajev Slovenije in iz drugih republik. Ti delavci stanujejo v barakah, ki so vlažne in neprimerne za bivališče. Prehrane nimajo urejene in si po končnem delu sami kuhaajo v prostorih kjer spijo.

ANKETIRANJE MENZ IN GOSTIŠČ

V novembri lani smo začeli z anketiranjem menz in gostišč koprskega okraja. Ugotovili smo, da imamo 28 menz, od tega 7 gostišč z uvedenim abonentim sistemom in 21 obratnih menz zaprtega tipa. V vseh teh menzah se hrani približno 2.270 delavcev in uslužencev. Ce to številko primerjamo s številom zaposlenih, ki jih je v okraju 25.011, je to komaj 11 %.

SPOLOŠNE UGOTOVITVE

Vse menze, ki sestavljajo jedilnike, razen nekaterih gradbenih podjetij, ne nudijo v tednu niti enega brezmesnega dneva. Jedilniki so standardni: pečenke, golaži, testenine z mesom, jube in podobno. Sestava hrane je zelo neekonomična, kvaliteta pripravljanja ni najboljša in v večini primerov je hrana preveč pikantna. Pripravljajo jo vedno po istem načinu in uporaba vedno istih dišavnic daje jedem enak okus. Marsikje je tudi postrežba abonentov slabia in se hrana iz kuhinje do jedilnice skoraj popolnoma ohladi.

V jedilnikih pogresamo zelenjavne jedi, drobovinu, jedi iz sira in skute ter predvsem ribe.

Kuhinje so tehnično slabo opremljene, nimajo univerzalnih strojev, hladilnikov, lipilev za krompir in podobno. Zaposleno osebje je kвалиficirano le v gostinskih obratih, medtem ko je v obratnih kuhinjah le priučeno.

Delovni prostori ustrezajo le v nekaterih večjih menzah, večinoma pa so pomajkalni in ne ustrezajo higieniskim zahtevam.

PREDLOGI ZA ZBOLJSANJE

• menze v okviru gostišč naj bi se reorganizirale v menze zaprtega

tipa; abonenti naj bi izvolili upravni odbor

• menza naj bi bila prosta vseh dajatev, razsvetljavo in vodo naj bi plačevala po gospodinjski tarifi, podjetja pa naj bi krila del režijskih stroškov

• menze naj bi imelo po možnosti lastne ekonomije za pridobivanje zelenjave in krmiljenje prašičev z odpadki iz vrta in kuhinje

• hrano naj sestavljajo iz domačih, preprestih jedi: več enolomčnic, več glavnih jedi z uporabo drobovine, skute in zelenjave; s tem bo hrana tudi bolj pestra in zdrava

• kuhinje naj bodo po možnosti opremljene s tehničnimi pripomočki, kar tudi zniža režijske stroške

• menzam naj se omogoči nabava mesa v klavničah brez maioprodajne marže, ki znaša 30 dinarjev za kg

• menze naj uvedejo tudi pospravljenje jedi (kuhan krompir, fizi, juhe, omake itd.), da bi imelo zapoštene žene možnost odnašati hrano na dom

• osebje naj bi imelo možnost kvalifikacije, kar naj bi poskrbelo goštinška zbornica skupaj z Zavodom za pospeševanje gospodinjstva

• podjetja naj bi uvedla toplo hrano v delovnem času; to velja zlasti za podjetja v Izoli, Piranu in Kopru, kjer je zaposlene precej mladine,

Žene v Postojni zelo rade obiskujejo zdravstvena predavanja, ki so ob sredah zvečer v »Klubu Svobode«. V februarju sta bili dve predavanji, in sicer »O raku pri ženah« in »O zanositvi in kontracepciji«. Obe predavanji sta privabili številne žene. Tako se je prvega predavanja udeležilo 64 žena, drugega pa kar 110. Predavanja so bila zlasti zanimiva in privlačna, ker jih je spremljal film o isti temi. Predaval je dr. Ščuka.

Razen zdravstvenih bodo imele žene v »Klubu Svobode« tudi vzgojna predavanja.

Žene zanimajo tudi gospodarski problemi

IZ DELA ZVEZE ZADRUŽNIC

Pretekli teden, 27. februarja, so se sestali v Postojni odbori zadržnic s področja Zadržne zveze Ilirska Bistrica. Udeležba je bila dobra, saj so se odzvale vabilne žene iz vseh krajev.

O programu razvoja kmetijstva za to področje je govorila inž. Vida Mlač. Govora je bilo tudi o štendni, kreditnih odsekih pri KZ in ostalih nalogah žena zadržnic.

V razpravi so se žene predvsem zanimala za razne oblike kooperacije v živinoreji. Bile so mnenja, da je prav na tem področju možno razviti lepo sodelovanje. Potrebna pa bodo o tem številna strokovna predavanja in napotila za pravilno vzrejo živine, da se izognejo primerom, da bi kako žival po pogodbi ne priznali.

Udeleženke konference so se tudi ukvarjale s površnim odnosom kmetovalcev do škropljenja sädnega drevja in zatiranja kloradskega hrošča ter zahtevale, da odgovorni organi ostreje nastopijo proti takim kmetovalcem. Tovarišica iz Planine je bila mnenja, da mora organizirati zadruga škropljenje za vse, kmetovalci pa morajo plačevati. Prinjam je praksa uspešno uveljavljajo že več let.

V zvezi z nalogami Zveze za-

družnic v predvolilni kampanji so tovarišice poudarile potrebo po večjem sodelovanju na zborih volivev, kakor tudi na zborih KZ, kjer naj bi prišla prav posebno do izraza razprava o vprašanju dviga proizvodnje.

Glede stanovanjske skupnosti na vasi so bile žene mnenja, da bodo prav v tem okviru lahko organizirale razne uslužnostne obrate kakor pralnice, šivalnice, čuvanje otrok in podobno. Seveda je treba oblike prilagoditi potrebam in pogojem v različnih krajih. Vsekakor pa je treba predvideti, da gre vse iz lastnih sredstev.

M. A.

Nove revije

SODOBNO GOSPODINJSTVO
št. 2

Pred tednom je izšla februarska številka revije »Sodočno gospodinjstvo«. Tiskana na lepem papirju in v večjem obsegu kot lani je postala še bolj privlačna. Za čedno zunanjino opremo ne zaostaja tudi vsebinska, ki zajema najširše področje gospodinjstva.

Februarska številka prinaša poročilo o prvem konzervirnem centru v Sloveniji, ki bo imel velik pomen za vso svojo okolico. Zelo zanimiv je članek o aluminastičnih ovojih, v katerih lahko hranimo vroče in mrzle sredstva.

Tisti, ki si želijo urediti lepšo stanovanje, bodo našli v vsaki številki revije nekaj nasvetov. Ta številka prinaša edne pisalne mizice, primerne za mestno in podeželsko stanovanje ter lep jedilni kot. Strokovnjak piše o uporabi sintetičnih pralnih sredstev za pranje različnih tkanin. Zelo pomemben po svoji vsebinski je članek o kuhanju živil, kakor tudi članek o neprekahanem pastiriziranem mleku, ki bo odgovoril na vprašanja mnogih gospodinj.

Kakovska, ima tudi ta številka navodila za pripravljanje različnih jedi, za pletenje in za šivanje.

Vsaka družina, ki ima vrtiček, pa je že komaj čakala nasvetov za delo v vrtu v tem mesecu.

Članek o posodi za mleko je namenjen mestnim in podeželskim potrošnikom, kakor tudi proizvajalcem.

KANDIDATI

Se ta mesec bomo volili novo republiško in zvezno ljudsko skupščino. Izbrali smo kandidate, med katerimi je tudi nekaj žena. Zaupanje, ki ga uživajo žene pri svojih sodržavljanih in tovariših v podjetjih, da so jih predlagali za svoje predstavnike, je znamenje priznanja za dosedanje delo in uspehe žena na raznih področjih našega družbenega udejstvovanja.

Upamo, da bodo s svojim nadaljnji uspešnim delom kandidatke upravičile to zaupanje in se uveljavile kot družbeni delavci in graditelji socializma.

Med našimi kandidatkinjami je tudi Tončka Banovec roj. Sajne. Čeprav še mlada po letih (roj. 1930 v Senadolu) in po dobi službovanja v tovarni ribnih konserv »Iris« v Izoli (od 26. XI. 1956) si je Tončka uspela pridobiti tako zaupanje, da so jo predlagali kot svojega kandidata za republiški zbor proizvajalcev v volilni enoti Izola—Piran.

Prispevki CARE

Predstavnik CARE pomoči Kurt Bachmann, je na svojem službenem potovanju po Jugoslaviji obiskal tudi Koper ter se prepričal, da je organizacija razdeljevanja in uporabe živil, ki jih prispeva naši državi organizacija CARE, popolnoma v skladu

NEPREKAJENA SVINJSKA GLAVA Z JEŠPRENJČKOM

1/2 ješprenjčka, 1/2 kg svinske glave, 4 dlkg masti, 1 čebula, 2 stroki česna, 1 korenček, 1/2 gozdovje zelene, 2 žlici paradiznikove meze, 2 1/2 vode.

Opran in čez noč v 2 1/2 vode namočen ješprenjček skuhamo na pol. Nato mu dodamo na 5 kosov razsekano svinsko glavo, očiščeno in na koščke rezano korenje in zeleno v kuhamo dalej, da se vse skupaj zmehča. Jed osolimo, ji primešamo na masti preprago čebulo, stir ali sesekljani česen in paradiznikovo mezo.

Pariz propagira za pomlad in poletje zelo kratka krila in ohlapnejo jope brez pasu. Italijani pa še vedno dajejo prednost takim oprijetim modelom.

s programom CARE pomoči. Kurt Bachmann je na nedavni konferenci v Ljubljani tudi poudaril, da so dosegli zavodi za napredek gospodinjstva s tem, da so organizirali razne seminarje in publisirali številne recepte za kuho, izdatno prispevali k raznoliki in pestri pripravi hrane iz živil, ki jih daje na razpolago CARE. Ta organizacija je dosegla podobila Jugoslaviji okrog 70 milijonov kg raznih živil, Slovenija pa je od te količine dobila ve

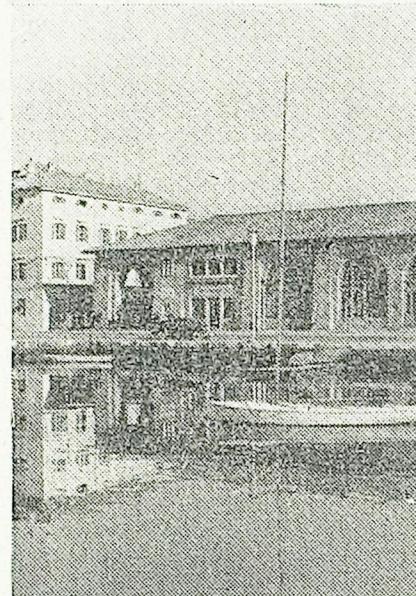
NAŠI POSLANSKI KANDIDATI MED SVOJIM VOLIVCI

Tovariš Branko Babič po koprskih vaseh

Po vnaprej določenem programu, ki smo ga objavili tudi v našem listu, obiskuje v teh dnevi svoje volivce med drugimi kandidati tudi tovarniš Branko Babič, ki kandidira za poslanca v republiški zbor ljudske skupščine v

drugi volilni enoti koprsko občine — v njenih perifernih vaseh. Tako je imel tovarniš Branko Babič mimo nedeljo predvolilno zborovanje v Gradinu, bivši občini sedne hrvatske republike. Gradin z okolico tare cel kup perečih vprašanj od preskrbe z vodo in elektriko nekaterih naselij pa do specifičnih vprašanj obmejnega področja, ki za las ni vključeno v Videmski sporazum.

Tovariš Branko je pred volivce razgrnil pisano prepogo naših uspehov in dosežkov v zadnjih letih, kar so konkretno občutili tudi prebivalci Gradina in okolice, saj je nova koprsko komuna kljub skromnim možnostim že veliko storila za to področje. Najbolj pereče vprašanje pa je problem šolske reforme, vendar pa se ta rešuje v skladu s splošno veljavnimi načeli in bo treba še mnogo truda in časa, da bodo ljudje lahko v celoti razumeli

V Koprskem pristanišču

njegove širše blagodati, ki so morda trenutno v navzkrižju z navidezнимi prednostmi dosedanjega šolskega sistema. Vsekakor je treba imeti na umu osnovni namen goste šolske mreže, ki jo je vzpostavljal naš krajih nekdanji okupator — namreč to, da je s šolo ustoličil v kraju že prve državne faštiste, ki so nato intenzivno in sistematično naprej raznarodovali naš slovenski živelj.

Osnovni namen tedanjih šol je bilo vsekakor poitaljančevanje naših otrok in šele nato posredovanje osnovnega znanja, ki je človeku potrebno. Danes pa je seveda drugače. S

skromnimi sredstvi, ki so nam na razpolago, skušamo nuditi našim otrokom čimveč solidnega znanja. To pa lahko storimo samo v dobro opremljenih šolah, ki stanejo ogromno denarja in jih ne moremo imeti v vsaki vasi, posobno še, ker nam že v tem položaju silno primanjkuje učiteljskega kadra.

O takih in podobnih vprašanjih se je pogovarjal tovarniš Branko Babič skoraj na vseh svojih sestankih z volivci na Koprskem.

rb

NOVI DRUŽBENI PLAN — DOLŽNOST ODKRIVANJA REZERV

S skupnimi prizadevanji za uspešno izpolnitev

V Piranu se prav tako že sprejeli družbeni plan in proračun

Svet za finance in družbeni plan ObLO Piran je v ponedeljek na skupni seji s Svetom za blagovni promet in turizem ter Svetom za obrt, industrijo in kmetijstvo razpravljal o osnutku družbenega plana in proračuna za leto 1958 ter ta osnutek tudi priporočil v potrditev obema zboroma ObLO.

Družbeni plan gospodarskih organizacij v občini Piran je za leto 1958 za vse skupaj 17% višji kot lanski plan, in za 10% nižji od lanske realizacije. Najbolj napet je novi plan pri gostinstvih in v trgovini, kjer je približno za 19% višji od lanskega. Močno se poveča tudi na področju komunalnih podjetij in kmetijstva. Zmanjšan pa je v industriji (za 5%) — zaradi rudnika, ki je v izgradnji, v gradbeništvu (za 5%), ker se podjetje »Konstruktor« vodi pod obrtnimi podjetji) in najmočneje v prometu (za 33%), ker je prišlo do delitve »Splošne plovbe« na »Obalno plovbo« s sedežem v Kopru in ker so se brodnine v svetu občutno znišale).

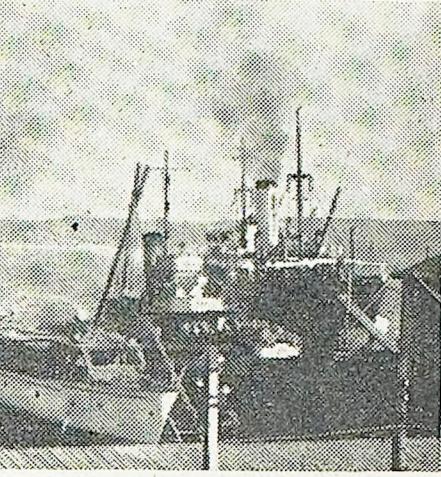
Med razpravo je prišlo do izraza mnenje, da številke ne morejo zrcaliti pravega stanja in razmerja moči gospodarskih organizacij v občini, ker plan ni bil sestavljen od podjetij preko občine, temveč od podjetij preko okraja na občine. Planirati ni mogoče od daleč, ko se izpisani niti ne pozna posamezne podjetja, temveč bi to moral storiti ObLO, ki so dolžni poznati problematiko podjetij na svojem področju in ki bi zaračuni tega znali pravilno upoštevati drobne,

toda pomembne faktorje, ki lahko vplivajo na dvig ali padec proizvodnje ali prometa v neki določeni dejavnosti. Navsezadnje so vendar ObLO tiste osnovne družbene formacije, ki imajo pravico in dolžnost samostojno voditi svoje gospodarstvo.

Plan je bil sprejet in na seji je bilo poudarjeno, da ga bo z združenimi prizadevanji mogoče izpolnit, če bodo posamezne gospodarske organizacije še izpolnjevale med člani svojega kolektiva delovno disciplino, smisel za varčevanje in vse drugo, kar prispeva k dvigu storilnosti in proizvodnje.

Občinski proračun za leto 1958 se je povečal od lani za 38 milijonov in bo znašal okrog 148 milijonov din. Skoraj ves porast proračuna gre na račun vključitve Pomorske in Ribiške šole v občinski proračun. Cela tretjina proračuna piranske občine gre za solstvo in socialno skrbstvo (46,7 milijonov). Občinski izdatki na posamezne učenca so v piranski občini v vsej Sloveniji najvišji, namreč povprečno okrog 24 tisoč din letno. (V Ital. šoli v Piranu celo povpr. 38 tisoč din.) Visoki so izdatki tudi za zdravstveno zaščito, komunalno dejavnost in dotacija raznim družbenim organizacijam.

Te izdatke bo piranska občina krila z družbenimi dajatvami, ki so v glavnem enake kot v preteklem letu. Le hotelska podjetja ne bodo več pavšalirana, temveč bodo morala odvajati vse dajatve, kot določajo predpisi, in v kmetijstvu bo povečana občinska doklada od lanskih 13 na 19%.

V Remontni ladjedelnici »Splošne plovbe«

S skupnimi prizadevanji za uspešno izpolnitev

V diskusiji je bilo danih več predlogov, med drugim predlog, da bi se za nekaj promilov povpraševala taksa na potrošnjo električnega toka. Tako dobljena sredstva naj bi šla v fond, s pomočjo katerega bi dokončali elektrifikacijo podeželja, zgradili potrebne transformatorje in podobno. Sprejet je bil sklep, da se davek na alkoholne pižice poveča za 5%, kar bo šlo v sklad za pobiranje alkoholizma. Na ta način — ki je v navadi že skoraj po vsej državi — bi občina imela sredstva za kritje deficitne mlekarne in za usposabljanje mlečnih restavracij. Sprejet je bil tudi sklep za ustanovitev sklada za komunalne naprave, ki so najbolj pereč problem v občini. V ta sklad bi se stekala sredstva, dobrijena na primer s pomočjo občinskih računskeih blokov (»paragonov«), kateri bi v času sezone bili dolžni uporabljati vsi gostinci in trgovci na področju občine.

Končno so na seji razpravljali še o nujnem primeru hotela »Heliós«. Ker živahna diskusija ni mogla najti najboljše rešitve za prenehanje stanja prisilne uprave tega podjetja, je bila ustanovljena tričlanska komisija, ki mora v nekaj dneh ugotoviti, če je za podjetje in skupnost boljša prisilna likvidacija, ali pa sanacija z znižanjem obrestne mere za dolžne dajatve na najnižjo možno stopnjo in podaljšanjem dobe odplačevanja na najdaljši možni rok. Jule

P/l »BIHAČ« prispe danes, 7. marca, iz Gibraltarja v Aleksandrijo (Egipt).

P/l »DUBROVNIK« je na poti za Buenos Aires.

M/l »GORENSKA« je 4. marca odplula iz Ravenne za Šibenik.

P/l »GORICA« je 2. marca odplula iz Odese za Šibenik.

P/l »LJUBLJANA« je 28. februarja odplula iz Pirana na nadaljnji remont v suhi dok puljskega pristanišča.

M/l »MARTIN KRPAN« je 3. marca odplula iz Aleksandrije v Port Said, kjer naklada blago za Jadranovo morje.

P/l »NERETVA« je 3. marca odplula iz Casablance za Billingham.

P/l »POHORJE« je v Portorožu, kjer razklađa sol.

P/l »ROG« je 27. februarja priplula v Antwerpen, kjer naklada blago za FLRJ.

P/l »ZELENGORA« je 2. marca plula mimo Southamptona na poti za Albany (ZDA).

M/j »DEVIN« je 3. marca priplula iz Šibenika v Benetke.

M/j »STRUNJAN« je 2. marca priplula iz Benetk v Piran.

SREČANJE PREV ANTARKTIKO

Javna borba za posest v Antarktiki se še ni začela, kaže pa vse tako, da brez nje ne pojde. Preveč držav se že zanimali za svet okrog Južnega tečaja. Argentinija n. pr. vzdržuje tam doli že pol stoletja svoje vremenske postaje, ki z njih vihri njihova državna zastava, v angleških zemljovidih pa je tisti svet označen kot britansko ozemlje.

Da bi svoje prvenstvo in lastništvo poudarili, so Argentinci v letosnjem poletju — od decembra do februarja — z velikim hrupom pripredili več izletov tja doli. Ze prvi parnik pa je doživel neljubo presečenje. Skorajlik pred izkrevljalščem, kjer na večem ledu leži argentinska vremenska postaja, se je nenadoma pojavila neka angleška vojna ladja. Prisilila je Argentine, da so se ustavili, nato jih je angleški kapitan ljubezni pozdravil »na ozemlju Nj. Vel. Kraljice Velike Britanije«, potem pa jih je povabil, naj z vožnjo nadaljujejo.

Portorož - en sam cvetlični gaj

To je nekakšno geslo in cilj, h kateremu teži prizadevanje Uprave komunalne dejavnosti v piranski občini. Narediti iz Portoroža letovišče sredi parkov in cvetlic, posaditi v Portorožu, pa tudi Piranu — čim več cvetlic, vedno zelenega grmičevja in dreves, to je delo, ki ga je UKD prevzela kot svojo častno nalogu. To nalogu tudi dosledno in uspešno izvaja. Kdor je viden portoroške parke in nasade pred dvema letoma, ko je UKD še le prevzela to dolžnost, in jih primerja s sedanjimi, ji mora priznati hvalevredno prizadevanje.

»Toda to je šele začetek ocvetljevanja Portoroža« — mi je pojasnil upravnik omenjenega zavoda Riccardo Giacuzzo. »Naši delavci so že od jeseni marljivo na delu, da pripravijo za sezono poleg dosedanjih nasadov še nove, oziroma da osvežijo in izpopolnijo dosedanje. Tako so samo februarja posadili nad 6.000 sadik raznih lepotičnih trajnic, še več pa raznih enoletnic. Za mnoge vrste cvetlic pa je bilo še prezgodaj. Glavna sezona sajenja bo v marcu, ko bodo posadili predvidoma 13.000 sadik in posejale velike kolичine semeni na najrazličnejših cvetlic; toliko semena imamo že kupljena oziroma zagotovljena v poklicnih vrtnarijah in drevesnicah. Poleg teme bomo v marcu dokončno uredili za sezono že iz prejšnjih let rastoče

rastline. Seveda s tem vrtnarsko delo ne bo prenehalo, temveč bo trajalo vse leto. Čiščenje, plevenje, zavitvanje in nadomeščanje odmrlih cvetlic in sploh rastlin z novimi zahteva kar mnogo dela, saj moramo na področju Portoroža in Pirana vzdrževati skupno nekaj nad 47 ha parkov in nasadov. Do sezone se bo ta površina še nekaj povečala, do prihodnjega leta pa jo bomo — po naših željah in načrtih — povečali še za četrtnino. Če pa se bodo obnemli poskusi z izdelavo eteričnih cvetličnih olj, bo pa Portorož že prihodnje leto res en sam cvetlični vrt. Ze letos smo sadili pretežno vrtnice. V novo urejenem sprehajališču in sploh v vseh novo pripravljenih nasadih — kot na primer v kopališču — pa posajamo predvsem vedno zeleno grmičevje in drevesa kot oleandre, vrtnice, morski bor, cedre in drugo.«

Tovariš Giacuzzo mi je še povedal, da se UKD pri ocvetljevanju in ozelenjevanju Portoroža in Pirana ne drži samo zahteve, posaditi čim več, temveč da pri tem predhodno skrbno razmisli, kakšne lepotične rastline bi na določenem prostoru najbolj ustrezale. »Največja ovira pri urejanju naših načrtov je ta,« je nekako hudomušno pripomnil, »da ne moremo rastlin prisiliti, da bi raste tako hitro, kakor bi želeli.«

do, bi si otroci — saj večinoma so menda člani pionirske organizacije — morali štetiti v čast, če bi lahko prispevali k olješanju svojega kraja. Koliko goličev bo še bilo mogoče pozgoditi! Kolikim prezaposlenim staršem bi bilo narejeno veselje, če bi otroci počistili in uredili domače vrtovne in drugo okolico. Prepričan sem, da bodo vzgojitelji znali prikazati potenčne ureditve vrtov in parkov za zdravo bivanje naseljih in za okras letoviškega kraja posebej in navdušiti mladino za individualne ali pa skupne akcije v tem smislu.

O delu piranske UKD pa na kratko še tole: Vzdrževanje parkov ter nasadov je samo del obsežne dejavnosti tega kolektiva. Vzdrževanje čistoče, popravilo in vzdrževanje komunalnih naprav, kakor so ceste, vodovod, kanalizacija, javna razsvetljavanja in kopališča, to so v glavnem dejavnosti, v katerih dosegajo rezultate. Res je, da še ni vse urejeno in da služba še ni tako organizirana, kakor si želi uprava sama, toda če pomislimo, s kakšnimi težkočami se mora UKD boriti tako rekoč vsak dan, je treba priznati, da ji je na obupni dediščini preteklih let uspelo v nekaj letih dati Piranu in Portorožu glavno osnovo za zdravo in estetsko ureditev občin krajev in njune okolice. Če je v piranski občini treba komu dati priznanje za delo, potem ga je treba dati kolektivu UKD, ki naredi mnogo, kar se zaradi vsakdanosti niti ne vidi, ki pomaga povsod in se loti celo problemov, katerih se ustrašojo še močnejša in vplivnejša podjetja. Jule

S KONFERENCE ZVEZE BORCEV V HRPELJAH

Obračun dela in bodoče naloge

Letne konference Zveze borcev v Hrpeljah sta se udeležila tudi kandidat za zvezno ljudsko skupščino dr. Marijan Breclj in kandidat za republiško skupščino Albert Jakopič-Kajtimir, ki sta govorila o pomenu in vlogi organizacije bivših borcev NOB v naši gospodarski izgradnji.

Preteklo nedeljo se je zbral v Hrpeljah 65 delegatov druge redne letne konference občinske ZB z območja hrpeljske občine. Predsednik organizacije Mirko Petaros je v svojem izčrpnem poročilu nanihal vrsto uspehov, ki jih je ta organizacija dosegla v preteklem letu. V občini Hrpelje je sedaj 1.100 članov ZB, od tega 800 moških in 300 žensk. V raznih delavskih svetih in upravnih odborih gospodarskih organizacij sodeluje 35 članov ZB, v organih družbenega upravljanja 115 in 30 v raznih društvenih in organizacijah.

Lani je občinski odbor ZB posvečal glavno skrb otrokom padlim borcev, ki jih je v občini 60. Povprečni letni izdatki na enega izmed njih znašajo več kot 48.000 dinarjev in se krijejo iz občinskega proračuna. Predsednik je tudi omenil, naj bi takoj začeli s postavljanjem spominskih plošč na zgodovinsko pomembnih krajinah in naj bi smotrnejše kot do slej zbirali ves material iz NOB.

V razpravo je najprej posegel kandidat za zvezno ljudsko skupščino dr. Marijan Breclj, ki je izčrpano govoril o vlogi organizacije Zveze borcev pri socialistični izgradnji družbe in države. Dejal je, da je neprecenljiva zaslu-

ga naših partizanov in aktivistov, da imamo danes politično močno in gospodarsko neodvisno Jugoslavijo.

Kandidat za republiško ljudsko skupščino Albert Jakopič-Kajtimir pa je v razpravi orisal razvojno pot nove Jugoslavije, njeni gospodarsko krepitev, posebej pa je omenil uspehe, dosegene v gospodarski izgradnji koprskega okraja, ki je danes po svoji ekonomski razvitosti na petem mestu vseh okrajev naše republike. Navedel je, da so novi gospodarski objekti, zgrajeni v času obstoja komun, prejšnji kmetijski značaj koprskega območja spremenili v industrijsko področje. Govorec o nalogah Zveze borcev je naglasil, da je ena izmed najvažnejših nalog njenega neposredno sodelovanje pri osvajanju boljših življenjskih pogojev skupnosti državljanov. Dejal je, da je treba na vsakem koraku prikazovati že dosegene uspehe in odločno zagovarjati na zlonamereno propagando raznih tujih elementov. Pri tem je omenil, da naša skupnost nudi svoji mladini z vzgojnimi sredstvi in izobraževanjem ter usposabljanjem za čim boljše življenje neprimerno več, kakor ga lahko da navidezno razkošje kapitalističnega sveta. Res je, da prihajajo k nam

motorizirani gosti iz sosednje dežele, res pa je tudi, da pri nas lahko dobijo po zmenih cenah osnovne živilske predmete in vrsto drugih uslug. Naši gospodarski in kulturni uspehi, je zaključil tovariš Kajtimir, nam dajejo polno pravico, da s ponosom gledamo v svojo bodočnost in da si sami režemo pošten kos svojega kruha.

Konferenca je pred izvolitvijo novega občinskega odbora Zveze borcev predlagala, naj bi bil 4. junij praznik hrpeljske občine in sicer v počastitev organiziranega odpora proti okupatorju. To odporniško gibanje je namreč imelo svoj začetek leta 1941 v Brkinah.

J. Ž.

Tako so možaki iz Gradina in okolice v nedeljo poslušali Branka Babiča na predvolilnem zborovanju v gradinski šoli

DESET LET PLANINSKEGA DRUŠTVA V KOPRU

Med planince več mladine in delavcev

V torek je koprsko Planinsko društvo slavilo desetletnico svojega obstoja. Na slavnostnem občnem zboru, ki je bil v sejni dvorani okrajnega ljudskega odbora, je predsednik društva dr. Viktor Vovk podal kratek pregled dela in uspehov v prvem desetletju obstoja. Poudaril je, da je bilo prva leta po ustanovitvi društva zelo veliko zanimanja za planinstvo, ki pa je kasneje nekako upadlo. Vzroki za to so bili predvsem v veliki oddaljenosti od najbližje železniške postaje, kar vpliva na stroške izletov. Ker je že na prvem občnem zboru, ki je bil prav na ta dan pred desetimi leti, bil predlog, da bo treba zgraditi kočo na Slavniku, je odbor to zamisel uresničil. Lani 7. julija je bila koča na Slavniku odprta in bo služila za po-

učne, zabavne in razvedrilne izlete za vse, ki čutijo, da jim življenje v naravi utrjuje zdravje in telo. Prav tako se je odbor Planinskega društva z vso odločnostjo zavzel za to, da so planinsko transverzalo podaljšali od Postojne do Kopra. To sta dva izredno velika in pomembna uspeha, ki ju je v prvih desetih letih obstoja doseglo koprsko Planinsko društvo. S tem, da je slovenska planinska transverzala podaljšana do morja, bodo planinci veliko pridobil. Na vsej dolgi poti po naših gorah bodo spoznavali lepote domovine in njenega bogastva.

V vseh desetih letih obstoja društva, upravnemu odboru ni uspelo, da bi bil pritegnil med svoje člane tudi mladino in delavce. Danes ima društvo 247 čla-

nov, od teh je 186 uslužencev, ki so večinoma vsi že v letih. Člani so se na tem občnem zboru pogovorili o tem, kako bi privabili v svoje vrste več mladine. Tovariš Prelovec se je obvezal, da bo v okviru društva ustanovil speleološko sekcijo. Že sedaj ima šest mladincov, ki se zelo zanimajo za raziskovanje podzemja. V razpravi so člani poduarili, da je mogoče vzrok za nezainteresiranost mladine, ker ni bilo organiziranih izletov za mladino. V bodoče naj bi prostveni delavci bolj vplivali na mladino, da bi dobila veselje do planinstva in izletov.

Razen gradbenega odseka se je lani zelo izkazal tudi markacijski odsek, ki je markiral vseh pet poti na Slavnik in še planinsko transverzalo.

Na občnem zboru so sklenili, da bo koča na Slavniku odprta od začetka pa do konca sezone vse dni za obisk in da bo oskrbovana z vsem potrebnim. Ker bo letos dograjena do vrha Slavnika tudi avtomobilska cesta, pričakujejo v letosnjem planinskem sezonu velik obisk tako od morja, Trsta, iz Hrvatske Istre in tudi iz notranjosti Slovenije.

Gozdarji nameravajo postaviti na Slavniku opazovalnico pozaroval z radiooddajno postajo na kratke valove, ker je z vrha Slavnika moč videti dobre tri črtine koprskega okraja.

Ob zaključku je bil za novega predsednika Planinskega društva izvoljen direktor podružnice Narone banke v Kopru Drago Senica, prejšnjega predsednika dr. Viktora Vovka pa so izvolili za častnega člana in ga bodo predlagali odboru PZS za odlikovanje z zlatom znako. V upravni odbor pa so razen nekaj prejšnjih izvolili več novih članov. O.

Festival telesne kulture

V torek so se na seji okrajnega sveta za telesno kulturo podrobno pogovorili o razdelitvi sredstev iz okrajnega proračuna, namenjenih za telesno kulturo. Pri tem so priznali, da okrajni ljudski odbor kaže zares veliko razumevanje za to panogo družbene dejavnosti. Čeprav so letos sredstva okrajnega proračuna skromna, bo vendarle svet razpolagal z 8 milijoni dinarjev. S temi sredstvi bodo morali plačati operativne in funkcionalne izdatke okrajnih telesnovzgojnih in športnih organizacij, del sredstev pa so določili za kritje stroškov za

okrajni festival telesne kulture, ki bo letos maja v Kopru. Manjši del sredstev pa bo porabljen za izvedbo tečajev in za druge manjše stroške. Ker okrajne organizacije letos ne bodo mogle več dajati finančne podpore posameznim društвom, bo potreben, da se le-ta kar najbolj oprejo na pomoč občin in na sredstva iz lokalnih virov območja, kjer delujejo.

Zatem, ko so se člani sveta seznanili še s poročilom in sklepni s seje predsednikov občinskih svetov za telesno kulturo, je dr. Svetozar Polič poročal o pripravah za okrajni festival telesne kulture. Program festivala je že izdelan. V okviru te prireditve bodo izvedena najrazličnejša tekmovanja šolarjev, članov društva Partizan in športnih organizacij in članov sindikalnih podružnic. Tekmovanja bodo zaključena neposredno pred glavnim nastopom izbranih tekmovalcev in telovadcev. Za izvedbo nastopa je zadolžen okrajni odbor zveze društva Partizan. Novost tega nastopa pa bo v tem, da bodo z posebnimi točkami sodelovali še taborniki, gasilci in pripadniki predvojaške vzgoje.

Ko so ob koncu govorili še o vprašanjih telesne vzgoje v podjetjih in uvajanja telesne vzgoje v kraje, kjer še ne delujejo telesnovzgajne ali športne organizacije, so sklenili, da si bodo že letos kar najbolj prizadevali, da v takih krajih po možnosti organizirajo nekakšne telesnovzgajne in športne aktive.

Pivka

OBČINSKA KONFERENCA ZB

V nedeljo je bila v Pivki družga redna konferenca Zveze borcev občine Pivka. Zbral se je več kot 100 delegatov in gostov, med njimi tudi predsednik okrajnega odbora ZB Tone Ukmari in predstavnika JLA podpolkovnik Vid Jerič in major Savo Pičurić.

Iz obširnega in vsebinsko bogatega poročila je bilo razvidno uspešno delo organizacije na vseh področjih njene dejavnosti. V živahnih razpravah pa so delegati poduarili nujnost povečanja skrbivosti zaposlene člane ZB in za še boljšo organizacijo vzgoje in izobrazbe otrok padlim borcev, ki jih je v občini 43 in za katere izdajo letno več kot poldrugi milijon dinarjev. Poudarili so tudi, naj se z vso intenzivnostjo nadaljujejo priprave za zgraditev in ureditev grobnice, v katero bi letos prenesli posmrtnne ostanke več kot 70 padlim borcev XX. dalmatinske udarne divizije. Na občinski konferenci so tudi govorili o udeležbi na proslavi na Sutjeski in o pripravah za izdajo »Pismenega spomenika«, kronike, ki bo zajela dogodek NOB na področju občine. Dur

Živahnata razprava v Izoli

Pretekli tened je bilo v Izoli posvetovanje predsednikov upravnih odborov, sindikalnih podružnic, društvenih organizacij, terenskih organizacij SZDL in članov propagandne komisije pri občinskem odboru SZDL. Udeleženci posvetovanja so najprej zelo živahnato razpravljali o nalogah, ki čakajo tamkajšnje prebivalce v zvezi z okrasitvijo mesta z urebitvijo izložbenih oken, v katerih naj bi z grafikonim in izdelki raznih delovnih kolektivov prikazali proizvodne uspehe v preteklih letih in s tem kar najbolj slavnostno počastili bližnje volitve.

Udeleženci posvetovanja so bili soglasni, da je treba dokončno rešiti vprašanje ustanovitve ljudske menze, ki bi lahko nudila cenenino in zadovoljivo prehrano delavcem. Glede vzdrževanja godbe prosvetnega društva »Svoboda« v Izoli je bilo sklenjeno, da naj za to poskrbijo sindikalne podružnice in druge množične politične organizacije. Končno je bil sprejet predlog, naj bi v bližnji prihodnosti pričeli s prostovoljnim delom za gradnjo športnega igri-

**Primošte
PRIREDITVE**

Gostovanje Slov. nar. gledališča Drami iz Ljubljane:
Nedelja, 9. 3. 1958 v Kopru:
»DNEVNIK ANE FRANK«, ob 16. in 20. uri. Izven.
Ponedeljek, 10. 3. v Piranu:
»DNEVNIK ANE FRANK« ob 20. uri. Izven.

DCGODEK ZA PIVKO

V torek sta kandidata za zbor proizvajalcev ing. Drnovšek in Anton Sturm imela zborovanje v kolektivu Javorja v Pivki. Zlasti izčrpano in res po domače je razložil probleme našega plana ter plač kandidat Sturm. Delavci so mu sledili kot malokateremu govorniku, ker je znal tako živo in tako jasno orisati vse, kar jih je zanimalo. To je eno izmed redkih zborovanj, da so delavci zapisali govornika z vprašanjimi. Za slovo so mu rekli, naj se spet čimprej oglasti med njimi, da jim bo lahko razložil stvari, ki jih zanimalo v našem gospodarstvu.

VELIKO PREDVOLILNO ZBOROVANJE V IZOLI

V petek, 28. februarja popoldne, je bilo v prostorih kinodvorane podjetja Argo v Izoli veliko predvolilno zborovanje, ki mu je prisostvovalo več kot 200 volivcev. Na tem zborovanju je kandidat za zvezni zbor dr. Marijan Breclj govoril o petletnem planu, o skrbi za človeka ter o načinu zboljšanja življenske ravni delovnih ljudi.

P-a

PRAVO SLAVJE V IL. BISTRICI

V torek zvečer je bilo v Ilirske Bistrici veličastno predvolilno zborovanje, na katerega je prihitelo več kot 800 volivcev. Ker je bila dvorana, v kateri je govoril sekretar Glavnega odbora SZDL Slovenije in republiški poslanski kandidat za ilirsko-bistriško občino Janko Rudolf, premajhna, je moralno dokaj ljudi spremisljati njegova izvajanja skozi odprtva vrata kar na cesti. Tovariš Janko Rudolf je po topalem spremem predlagateljev njegove kandidature v republiški zbor Ljudske skupščine obširno govoril o naših gospodarskih in političnih vprašanjih ter se dalj časa zadržal v pogovoru z volivci, ki so ga podrobno seznanili s problematiko tamkajšnjega življenja.

Člani SZDL!

Naročajte, berite in širite svoje glasilo SLOVENSKI JADRAN!

V Hrpeljah so ustanovili TVD Partizan

Občina Hrpelje-Kozina je bila edina občina v koprskem okraju, ki ni imela ne telesnovzgojnega ne športnega društva. Zdaj so prebili led, kar je zasluga tudi Sveta za telesno vzgojo OLO Koper, Partizana Koper in okrajne zveze TVD Partizan, ki so akcijo gmotno podprt.

Ustanovnega občnega zborna TVD Partizan Hrpelje se je udeležilo okrog 70 vaščanov, razen

STRELSTVO

V nedeljo, 2. marca, je bilo v Piranu izbirno tekmovanje članov TVD Partizan Piran v strešjanju z zračno puško. Sodelovalo je 43 mladincov in 20 pionirjev. Zmagovalci tega tekmovanja bodo nastopili na okrajnem tekmovanju, ki bo v Izoli.

Med mladinci so bili najboljši strelci: Kveder, Anderlič in Kokoteč, med pionirji pa Glavina, Fuks in Ovnik. Tekmovalci so dosegli povprečne rezultate, kar je razumljivo, saj v Piranu nimamo nobenega primernega strelskega prostora. M. D.

Ob požarno-varnostnem tednu

Da bo škoda čim manjša

V preteklem letu je bilo v Sloveniji 1143 večjih ali manjših požarov, od tega samo na področju koprskega okraja okrog 160. Škoda, ki so jo ti požari povzročili, je bila cenjena na skoraj 697 milijonov dinarjev. Požrtvovalnim gasilskim enotam, tako poklicnim kot prostovoljnimi, pa je uspelo, da so s hitro intervencijo obvarovali številne objekte splošnoljudskega in privatnega lastništva ter blaga pred uničenjem za več milijard dinarjev vrednosti. So bili primeri, da so gasilci rešili razne kulturne in umetniško-zgodovinske vrednosti, dela, ki jih ne bi bilo mogoče obnoviti in, kar je najvažnejše, mnogo človeških življenj. Danes, ko z družbenimi sredstvi še nadalje gradimo pomembne ključne, važnejše in manj važne objekte, razna skladischa surovin in blaga za široko potrošnjo, lope za shranjevanje raznih vrst kmetijskih strojev, zadružne domove, ki so ponos vsake vasi in žarišče vsega kulturnega in naprednega življenja na podeželju, sodobne hlevne, silose, šole in številna stanovanjska poslopja, se vse bolj postavlja zahteva po smotrnom izvajanjiju požarno-varnostne službe.

So namreč primeri, ko predpisov o požarno-varnostnih ukre-

tega pa so bili prisotni tudi zastopniki krajevih oblasti ter okrajne zveze TVD Partizan in sveta za telesno vzgojo OLO Koper. Glede na živahnino razpravo in glede na vnemo, s katero so obravnavali člani društva načrte o svojem delu, lahko upamo, da bo nove društvo dobro delalo.

M. S.

ŠAH

Na šahovskem turnirju za prvenstvo Izole vodita Mišura in Cijan s 7,5 točkami, sledijo Oman 5 (2), Dolinšek 5, Hojnik 4,5 (1), Belamarč 4 (2), Sorgo 4 (1), Cah 4 (1). Do sedaj sta še neporažena Mišura in Cijan, ker sta med seboj remizirala, odpravila pa tudi že vse resnejše nasprotnike. Kaže, da si bosta neporažena delila prvo in drugo mesto.

db

NOGOMET

V pripravah za spomladansko prvenstvo nogometno sezono je Nova Gorica na svojem igrišču premagala domači Branik s 4:0, Koper je premagal Nafto z Reke s 3:1, Postojna pa je igrala z domačim vojaškim moštrom neodločeno 2:2.

Prvo kolo ljubljansko-primorske nogometne lige bo na sporednu prihodnjo nedeljo. Idrijski Rudar se bo pomeril na svojem igrišču z Tržičem, Nova Gorica prav tako doma z ljubljanskim Grafičarjem, Izola pa bo morala na precej težko pot v Kranj, kjer se bo pomerila s Triglavom. Medtem ko lahko pri Novi Gorici in Rudarju računamo na ves izkušček, bi bil za Izolo že neodločen rezultat v Kranju velik uspeh.

Primorsko nogometno prvenstvo pa se bo predvidoma začelo prvo nedeljo v aprilu. V prvem kolu se bodo pomerili Branik—Koper, Piran—Adria, Postojna—Tabor in Anhovo—Primorje.

Pomemben činitelj

Slovensko avtomobilsko podjetje s turistično poslovalnicijo ali kratko »SAP-Turist biro« Ljubljana, je po svoji specifičnosti edino tovrstno podjetje tako v republiškem kot v zveznem merilu. To podjetje se ukvarja predvsem z avtobusnim prometom in turizmom. Praksa je namreč dokazala, da se ti dve dejavnosti popolnoma dopolnjujeta. Zato je bilo nujno, da ima »SAP-Turist biro« tudi lastne karoserijske delavnice, servisni oddelki in remontne obrate.

Podjetje iz dneva v dan beleži povečevanje povpraševanja po njegovih uslugah, kar je dokaz kakovosti prevoza, popravil in ustrežljivosti. Poudariti moramo tudi, da so karosije izdelane v delavnicah tega podjetja priznane kot najboljše. Vsekakor je to zasluga požrtvovalnega delovnega kolektiva, ki vztrajno stremi za čimboljšo izdelavo karoserij in celotne opreme avtobusov, po solidnih remontnih in servisnih delih, pri tem pa, da bi delovni človek čim ceneje koristil kar najbolj prijeten letni odmor oziroma krajje izlete.

Teh nekaj skopih besed nam torej odkriva veliko prizadevanje delovnega kolektiva »SAP-Turist biro« Ljubljana za modernizacijo našega prometa in za pospeševanje domačega turizma.

DPD Svoboda Izola Gledališka sekcijsa

Petak, 7. marca, ob 20. uri: Fran Žižek »Miklova Zala«, premiera — predstava v počastitev Dneva žena. Soba, 8. marca, ob 20. uri: Fran Žižek »Miklova Zala«. Nedelja, 9. marca, ob 16. uri: Fran Žižek »Miklova Zala«.

Zadružna sirarna

KOBARID

je s svojim enoletnim strokovnim poslovanjem pokazala koristnost svojega dela, tako v korist proizvajalcev mleka, kakor tudi svojih odjemalcev. V svojem obratu izdeluje:

EMENTALSKI SIR, GROJER, TRAPIST, EDAMEC, topljeni sir znamke »KRN« in v blokih 1/1

Na osnovi 30. člena Zadružnih pravil uprave Kmetijske zadruge Koper in okolica razpisujemo mesto

upravnika zadruge

Pogoji: popolna srednja ekonomska šola in pet let prakse na vodilnem mestu zadruge ali trgovskega podjetja ali popolna srednja kmetijska šola in najmanj pet let prakse na vodilnem mestu večje zadruge ali trgovskega podjetja ali pa nepopolna izobrazba srednje ekonomske ali kmetijske šole ter deset let prakse na vodilnem mestu zadruge ali trgovskega podjetja. Plača po kolektivni pogodbi zadruge. Interesenti naj vložijo pismene ponudbe s kratkim življenjepisom na upravo zadruge najkasneje do 25. marca 1958.

Ob koncu leta bodo

ČLANI PREŠERNOVE DRUŽBE prejeli za redno članarino 320 din pet, za 550 pa celo sedem knig. Ena izmed njih je

HONORÉ DE BALZAC

EL VERDUGO

Da ustreže splošni želji svojih naročnikov, je Prešernova družba uvrstila druge zgodbe francoskega pisatelja Honoréja Balzaca. V luč njegove osupljive pripovedne umetnosti gledamo predvsem brezobzirni vzpon meščanstva, njegov pohlep po denarju in časti, njegovo nemoralnost, lažnivost in plitvost, skratka njegovo življenje in mišljenje. Sijajni opazovalni dar, domisljija in neverjetna energija so omogočili pisatelju, da je napisal celo serijo izvrstnih romanov. Balzac je velik glasnik, pa tudi sodnik svoje dobe.

POHITITE Z VPISOM! ČLANE VPISUJEJO POVERJENI
KI PREŠERNOVE DRUŽBE, KI SO SKORAJ V VSEH ŠOLAH
IN VECIJIH PODJETJIH, VSE KNJIGARNE, PODRUŽNICE
SLOVENSKEGA POROČEVALCA IN LJUDSKE PRAVICE IN
UPRAVA V LJUBLJANI, ERJAVČEVA CESTA 14/a.

Ob koncu leta bodo

ČLANI PREŠERNOVE DRUŽBE prejeli za redno članarino 320 din pet, za 550 pa celo sedem knig. Ena izmed njih je

HONORÉ DE BALZAC

EL VERDUGO

Da ustreže splošni želji svojih naročnikov, je Prešernova družba uvrstila druge zgodbe francoskega pisatelja Honoréja Balzaca. V luč njegove osupljive pripovedne umetnosti gledamo predvsem brezobzirni vzpon meščanstva, njegov pohlep po denarju in časti, njegovo nemoralnost, lažnivost in plitvost, skratka njegovo življenje in mišljenje. Sijajni opazovalni dar, domisljija in neverjetna energija so omogočili pisatelju, da je napisal celo serijo izvrstnih romanov. Balzac je velik glasnik, pa tudi sodnik svoje dobe.

POHITITE Z VPISOM! ČLANE VPISUJEJO POVERJENI
KI PREŠERNOVE DRUŽBE, KI SO SKORAJ V VSEH ŠOLAH
IN VECIJIH PODJETJIH, VSE KNJIGARNE, PODRUŽNICE
SLOVENSKEGA POROČEVALCA IN LJUDSKE PRAVICE IN
UPRAVA V LJUBLJANI, ERJAVČEVA CESTA 14/a.

ŠAH

Na šahovskem turnirju za prvenstvo Izole vodita Mišura in Cijan s 7,5 točkami, sledijo Oman 5 (2), Dolinšek 5, Hojnik 4,5 (1), Belamarč 4 (2), Sorgo 4 (1), Cah 4 (1). Do sedaj sta še neporažena Mišura in Cijan, ker sta med seboj remizirala, odpravila pa tudi že vse resnejše nasprotnike. Kaže, da si bosta neporažena delila prvo in drugo mesto.

NOGOMET

V pripravah za spomladansko prvenstvo nogometno sezono je Nova Gorica na svojem igrišču premagala domači Branik s 4:0, Koper je premagal Nafto z Reke s 3:1, Postojna pa je igrala z domačim vojaškim moštrom neodločeno 2:2.

Prvo kolo ljubljansko-primorske nogometne lige bo na sporednu prihodnjo nedeljo. Idrijski Rudar se bo pomeril na svojem igrišču z Tržičem, Nova Gorica prav tako doma z ljubljanskim Grafičarjem, Izola pa bo morala na precej težko pot v Kranj, kjer se bo pomerila s Triglavom. Medtem ko lahko pri Novi Gorici in Rudarju računamo na ves izkušček, bi bil za Izolo že neodločen rezultat v Kranju velik uspeh.

Kino

KOPER — 7., 8. in 9. marca ameriški barvni film DOLINA MAŠCEVNA; 10. in 11. marca angleški barvni film LEPO JE BITI MLAD; 12. in 13. marca ameriški film POKLICAL JE TUJEC.

IZOLA — 7. marca francoski barvni film VZPON NA MOUNT EVEREST; 8. in 9. marca angleški barvni film LEPO JE BITI MLAD; 10. in 11. marca ameriški film POKLICAL JE TUJEC; 12. in 13. marca sovjetski barvni film DETLO RUMJANCEVA.

PORTOROZ — 8. marca jugoslovanski film RISANI FILMI; 10. marca poljski film SENCA; 11. marca sovjetski film ZGODE VOJAKA BROVKINA; 12. marca avstrijski film ZARADI MOJE LJUBEZN; 13. marca ameriški barvni film STEKLENI CEVELJKI.

PIRAN — 7. in 8. marca ameriški barvni film ŽENA Z NEAPELJSKIH ULIC; 9. marca jugoslovanski barvni film RISANI FILMI; 10. marca poljski film SENCA; 11. in 12. marca sovjetski film ZGODE VOJAKA BROVKINA; 13. marca avstrijski film ZARADI MOJE LJUBEZN.

SECOVJE — 8. marca francoski barvni film VZPON NA MOUNT EVEREST; 9. marca ameriški film POKLICAL JE TUJEC; 10. marca italijanski barvni film ODISEJ.

SMARJE — 8. marca ameriški film POKLICAL JE TUJEC; 9. marca francoski barvni film VZPON NA MOUNT EVEREST; 12. marca italijanski barvni film ODISEJ.

DEKANI — 8. marca ameriški barvni film MOŽ IZ KOLORADA; 9. marca ameriški barvni film DVOBOJ V DZUNGILI.

POSTOJNA — 7., 8. in 9. marca ameriški barvni film POSLEDNI IZ PLEMENA KOMANI; 11. in 12. marca ameriški film VIKEND V VALDORFU.

SEŽANA — 8. in 9. marca ameriški film PO SLEDI UBILALCA; 11. in 12. marca angleški film JOKAJ LJUBLJENA ŽEMLJA; 13. in 14. marca ameriški film LJUBEZEN NA BOJIŠČU.

Malí oglasi

PRODAM dobro ohranjen kavč po zelo ugodni ceni. Renco Koman, Ribiška 19, Koper. Ogled v popoldanskih urah.

ZAMENJAM dvosobno stanovanje v vrtom v Lovranu pri Hrvatinah (poleg avtobusne postaje) za enako dvosobno v Kopru. Etka Drobež, Lovran 337, pošta Skofije.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, ciklomotorji od 44.000.— dalje, teh nekaj skopih besed nam torej odkriva veliko prizadevanje delovnega kolektiva »SAP-Turist biro« Ljubljana za modernizacijo našega prometa in za pospeševanje domačega turizma.

Rižanski vodovod Koper išče gradbenega

DELOVODJO

za stalno delo v Kopru. Ponudbe s kratkim življjenjepisom dostaviti na upravo.

obrniti na pol privatni sektor. Tam se mi je to takoj posrečilo. In sicer temeljito. Res prava sreča, da nameravajo za Praznik žena poseči vmes tudi naši kolektivi, ker sicer ne vem kako bi se z Juco kaj pogledala.

Ker smo že pri postrežbi in pri gostinstvu, pa ostanimo. Bil sem preteklo nedeljo v Sežani in posvetati vam moram, da se mi tudi v tamkajšnjem Triglavu niso prav nič prikupili. Saj je vse že nekako v redu, le tega ne prenesem, da bi moral skakati okrog za osebjem in iskati, kdo se me bo usmilil in prinesel kaj za pod zob. Ne vem če je zmeraj tako. Morda le ob nedeljah in praznikih.

To kar sem doživel v slavičarji v Čevljarski ulici, je pa že prehudo. Pomislite: tamkaj so pristojni organi ugotovili, da prilivajo vodo slivovki, s katero gostrom potem postrežeo! Malce huda, kaj? Jaz sem pa dolži razne fabrikante. Res nisem mislil, da se jim še kaj takega več ne ljubi drugače počenjati kot med uradnimi urami.

Samo to za danes. Ponabili so me sicer še na Tatre, da bi si ogledal tamkajšnjo šolo in nato agitiral za kakega učitelja, ki si ga ne morejo prizoriti na nisem utegnil. Ko bom prišel, bom prinesel tudi eno ali dve žarnici za šolo in za zadružno. Do takrat pa na svidenje.

Vaš Vane

V ledem oklep. Nedavno je kanadsko mestece Basseville preplavila voda. Potem pa je nenadoma pritisnil mraz in voda se je spremenila ponekod v več metrov debel led, ki je dobesedno zakoval mesto. Ustavljen je bil ves promet in le z veliko težavo so naposred uspeli, da so očistili vsaj nekaj glavnih ulic, ki so jih morali izsekati iz led.

POKOPALO GA JE NEZNANJE

Neki japonski trgovci z alkoholnimi pijsami je iznašel postopek za izdelovanje »starega« viskija. Pijsača se skoraj ni razlikovala od prvega, več desetletj starega žganja niti po barvi niti po okusu. Svoje žganje je prodajal v okrašenih steklenicah z napisom »Pravi ameriški viski iz leta 1484« in kupčja je šla v klasje, dokler se ni nekdo le spomnil, da je bila Amerika edkrta šele leta 1492. Goljufijo so nato seveda kmalu odkrili in morali pred sodiščem.

»Hladna demonstracija. Med zadnjim zasedanjem japonskega parlamenta je neki državljan pripeljal pred zgradbo te ustanove kad ledeno mrzle vode in sedel v njej v znak protesta proti vladni politiki. Radovednežem, ki so se zbrali okrog njega, je pojasnjeval, da je vladna politika še bolj ledena kot voda, v kateri se namaka.

SPUTNIK V ZDA

Tale lepi volčjak je vzbudil veliko zanimanje na pasji razstavi v New Yorku. Ugotovili so namreč, da je pes največji v ZDA, saj meri iztegnjen kar 2,10 m. Kljub svoji velikosti in moči pa je miren kot jagnje.

**ERNEST HEMINGWAY,
Slovo od orožja**

FOLGREN RADO BORDON

»Mogoče. Všeč so mi, kakršni so.«

»Morda pa bi bili lepi, če bi bili postriženi. Tedaj bi bila oba enaka. Ah, dragi, tako zelo te želim, da bi hotela biti ti.«

»Saj si. Midva sva isto.«

»Vem. Ponoči sva.«

»Noči so čudovite.«

»Želim si, da se popolnoma združiva. Nočem, da odiš. To sem rekla kar tjavendan. Kar pojdi, če želiš. Toda vrni se kmalu. Veš, dragi, jaz sploh ne živim, če nisem s teboj.«

»Nikoli ne bom odšel,« sem rekel. »Ni mi dobro, če ni te zraven. Zame tedaj sploh ni življenja.«

»Hočem, da živiš. Hočem, da imaš lepo življenje. Toda imela ga bova skupaj, kajne?«

»In zdaj — želiš, da si pustim rasti brado ali ne?«

»Pusti si jo. Pusti, naj raste. To bo prav vznemirljivo. Morda ti bo do Novega leta zrasla.«

»Bi zdaj rada igrala šah?«

»Rajši bi se igrala s tabo.«

»Ne. Igrajva šah.«

»Se bova igrala potem?«

»Da.«

»Prav.«

Vzel sem šahovnico in razmestil figure. Zunaj je še vedno močno snežilo.

AFRIKA ODGOVARJA ...

Ze pred mnogimi meseci je ugledni ameriški učenjak, zamec dr. W. E. B. du Bois, izjavil naslednje:

»Afriška celina daje danes 98% vseh diamantov, 80% kobalta, 75% sizalove konopije, 70% palmovega olja, 60% zlata, 35% kroma in mangana, 20% bakra in 15% kave, čeprav se je razvoj te celine komaj pričel. V tem tiči skušnjava za povečano izkoriscenje, ki obvladuje danes kapitalistični svet. Kot odgovor na to tli Afrika od Tunisa do Kapskega mesta...«

ZRAČNI MOST ZA PSE

Ko so Nizozemci nedavno moralni zapustiti Indonezijo, svojo stoltno kolonialno posest, tudi svojih širinožnih priateljev niso pozabili. Trgovci, ki so tam doli obogateli — pravijo, da jih je okrog 10.000 — so organizirali zračni most za živali med Džakarto preko Singapura in Londona do Amsterdamu. Dobil je ime »Operacija Hou-hou« (Operacija Wau-wau).

Trideset psov in tri mačke letijo s svojimi lastniki in lastnicami za 240 goldinarjev čez pol zemeljske krogle v novo domovino. Vsaka žival je nameščena v lastni kletki, ki je opremljena s podatki glede morebitnih izjemnih potreb širinožnega potnika. Živali oskrbuje poseben strežnik.

Pragozd sredi Evrope. V Slovaškem Rudogorju se na višini 700—900 m nad morjem razprostira nad 50 ha prvega pragozda. To področje je namreč že desetletja zaščiteno in človek se sploh ne vmešava, da bi s svojimi posegi spremenjal naravni razvoj rastlinskega sveta. Tu lahko vidimo orjaške smreke, ki se dvigajo med gnijočimi debli odmrlih velikank, bujno praproto in drugo rastlinje. Največja jelka ima v premeru 183 cm, visoka pa je 56 metrov. Če bi jo posekali, bi dobili 48 kubičnih metrov lesa. Izračunali so, da tehta 45.000 kg.

Izračunali so, da tehta 45.000 kg.

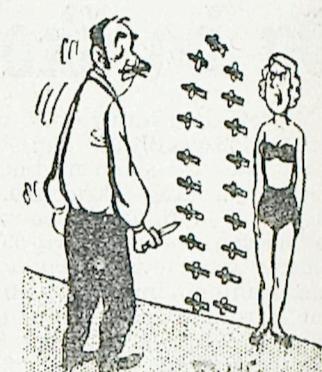

Nahod ni malenkost

Nahod je najbolj neprijetna bolezna, ki nadleguje človeštvo in ki ji klubj vsem napredkom medicinske znanosti še vedno ne more pray do živega. Zdaj ob prehodu v topeljši letni čas je še posebno nevesena. Na milijone ljudi onesposablja za delo ali jim vsaj zmanjšuje njihovo delamnožnost. V borbi proti nahodu tovarne zdravil bogatijo, na drugi strani pa prinaša ta

nebodigatretba narodnemu gospodarstvu neverjetno občutno škodo. Ugotovljeno je, da izgubi skupnost v ZDA letno 60 milijonov. Velika Britanija pa 40 milijonov delovnih dni, Zahodna Nemčija — računa v

urah — spet okrog 300 milijonov delovnih ur. V Vzhodni Nemčiji so izračunali, da bi brez prehleta narastlo število delovnih ur za 568.000 na dan in bi stroški socialnih dajatev bili dnevno za milijon mark manjši. ZDA stane nahod letno okrog dve milijardi dolarjev zaradi izostanka od dela in izdatkov za zdravila.

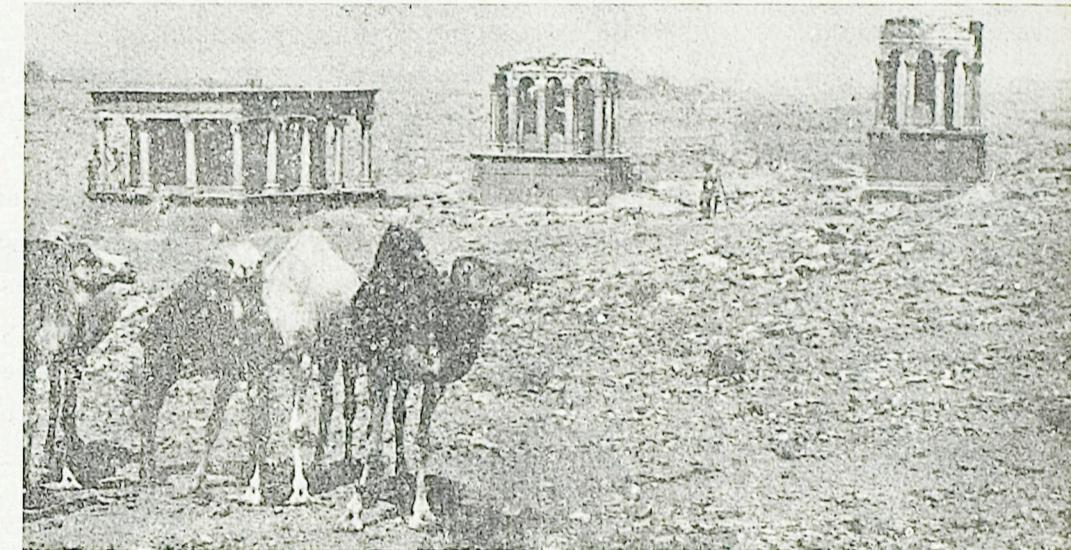

OD KOD IME MAREC?

Mars, mitološki bog vojske, mu je dal ime. Rimljani so ga imenovali »Mensis Martius«, Martov mesec. V starorimskem koledarju je bil prvi mesec v letu. S koledarsko preosnovno po G. J. Cezarju leta 45 pred n. št. je stopil na tretje mesto. V ljudskih običajih ima marec na severni zemeljski polobli posebno vlogo: v njem pregaajo zimo in proslavljajo rodovitnost.

PROTIATOMSKI TANKI

Maršal sovjetskih atomskih enot P. A. Rostmistrov je izjavil, da imajo v Sovjetski zvezni takšne tanke, ki jim atomska bomba ne more do živega. Posadka v tanku je zavarovana tudi proti radioaktivnemu izžarevanju, zato ti tanki lahko prodriajo po področju, ki je »okuženo« od atomske ali vodikove bombe. Maršal je poučaril, da pomeni konstrukcija teh tankov velik uspeh sovjetske znanosti in tehnike.

Mesto v puščavi. Že dalj časa arheologi odkopavajo iz peščenega morja sredi velike afriške puščave Sahare staro rimske naselbino. Sodijo, da gre za vojaško obmejno utrdbu, katere prebivalci so bili predvsem vojaki, vendar so se ukvarjali tudi s poljedelstvom. Danes ni 300 kilometrov naokrog drugega kot pesek, ki je zabrisal sleherno sled o kakršnemkoli življenju. Na sliki vidimo ostanke svetišč in drugih zgradb.

Ponoči sem se nenadoma zbudil in začutil, da tudi Catherine bedi. Skozi okno je svetil mesec, na postelji pa so bile sence okenskih okvirov.

»Bediš, dragi?«

»Da. Zakaj ne spiš?«

»Pravkar sem se zbudila in začela premišljevati, kako neumna sem najbrž bila, ko sva se prvikrat srečala. Se spominjaš?«

»Bila si samo malce prismojena!«

»Nikoli več ne bom taka. Zdaj sem veličastna. Ti tako lepo rečeš — veličastna. Reci: veličastna.«

»Veličastna.«

»Ah, ti si tako ljubek. In jaz nisem neumna. Samo tako zrečna sem, tako zelo zrečna.«

»Zdaj pa zaspni,« sem rekel.

»Prav. Zaspiva natanko v istem hipu.«

»Prav.«

Toda nisva zaspala v istem hipu. Dolgo sem bedel, premišljal o vsem mogočem in gledal Catherine, kako spi. Mesec ji je osvetljeval obraz. Potem sem tudi jaz zaspal.

XXXIX

Sred januarja sem že imel brado. Zima se je bila ustalila, dnevi so bili jasni in mrzli, noči pa zelo hladne. Spet sva se lahko sprehajala po cestah.

Sneg je bil trdo steptan ter gladek od sani, natovornjenih s senom in drvmi, in od hlodov, ki so jih vlačili s hribov. Sneg je pokrival vso pokrajino skoraj vse do Montreauxa. Hribi na drugi strani jezera so bili čisto beli in tudi ravnina rônske doline je bila pokrita s snegom.

Delala sva dolge sprehode na drugo stran hriba, proti Bains de l'Allieu. Catherine je nosila čevlje, okovane z žebrij, in zimski plašč, v roki pa je imela palico z ostro jekleno konico. V plašču ni bilo videti, da je noseča, pa tudi sicer nisva hotela prehitro hoditi, ampak sva se ustavljalna in posedevala na hladih ob cesti in počivala, če je bila Catherine trudna.

V gozdu v Bains de l'Allieu je bila gostilna, kjer so se drvarji ustavljalni pri pijsaci. Sedela sva v gostilni pri topli peči ter pila kuhano črno vino z začimbami in li-

mono. Pravili so mu »Gühwein«. To vino je bilo prav dobra stvar, če si se hotel pogrelti in biti dobre volje. Gostilna je bila znotraj mračna in zakajena in ko sva potem stopila ven, nama je udaril v pijuča mrzel zrak in nos je postal ves rdeč, ko sva dihalo.

Ozrla sva se na gostilno in na svetlabo, ki je prihajala skezi okna, in na drvarjeve konje, ki so stali pred gostilno, topotali z nogami in trzali z glavo, da bi se ogreli. Na kocinah okrog gobca se jim je nabralo ivje in ko so dihalo, so v zraku nastajale cele perjanice led. Pot proti domu je bila nekaj časa gladka in sploška, led pa je bil od konjev oranžne barve vse do kraja, kjer je cesta, po kateri so vlačili hlobe, zavila na drugo stran. Potem je bila cesta spet trdo steptana in je peljala skozi gozd. In ko sva se zvečer vračala domov, sva dvakrat videla lisice.

Tq so bili čudoviti kraji in vsakikrat, kadar sva šla ven, nama je bilo zelo lepo.

»Zdaj imam čudovito brado,« je rekla Catherine. »Prav takšna je, kakor jih nosijo drvarji. Si videl možakarja z malimi zlatimi uhani?«

»To je lovec na gamse,« sem rekel. »Uhane nosijo zato, ker menijo, da z njimi bolje slišijo.«

»Res? Ne verjamam tega. Mislim, da jih nosijo zato, da pokažejo, da sę loveci na gamse. So tod naokrog res gamsi?«

»So, onkraj Dent de Jamana.«

»Prav zabavno je bilo videti lisico.«

»Ko spi, se ovije z repom, da ohrani topločo.«

»To mora biti čudovit občutek.«

»Vselej sem si želel imeti tak rep. Kaj ne bi bilo zabavno, če bi imeli kožuh kot lisica?«

»Najbrž bi se bilo zelo težko oblačiti.«

»Imeli bi že izdelane oblike ali pa bi živel v kraju, kjer bi bilo to čisto vseeno.«

»Saj že živiva v kraju, kjer je vse čisto vseeno. Kaj ni čudovito, da nikoli nikogar ne vidiva? Saj ne želi nikogar videti, kajne, dragi?«

»Nikogar!«

»Ali ne bi za trenutek sedla? Nekoliko trudna sem.«